

NAŠA SKUPNOST PRED VOLITVAMI V SLOVENIJI

Tretje parlamentarne volitve v Sloveniji po uvedbi večstrankarskega ustroja bodo izrednega pomena za celo vrsto nerazrešenih vprašanj v mladi slovenski državi.

Bližnje pokrajinske volitve na Tržaškem, zlasti pa nedoumljivo huda afera Tržaške kreditne banke z nepregledno krizo, ki jo prinaša, kot tudi dejstvo, da lep del naših ljudi ne vidi več televizijskih sporedov iz Slovenije, pa so privedli do tega, da v zamejstvu tokrat ni tako velikega zanimanja za volitve v matični državi kot prejšnja leta.

Od političnega razvoja v Sloveniji pa je v marsičem odvisen tudi naš položaj, zato nas morajo politični premiki še kako zanimati. Nekatere stvari si od prihodnjega državnega zbora in nove vlade lahko tudi upravičeno pričakujemo, ne glede na volilne izide posameznih strank, saj morajo biti odnosi narodni in državnikiški.

V prvi vrsti si želimo, da bi naša domovina uspešno in pravično napredovala na duhovnem in gospodarskem področju, saj je ugledna matica močna opora vsaki manjšini.

Pri bližanju Evropski zvezi, zlasti pa v stikih z Italijo, naj bi prevladala volja po prijateljskem sodelovanju, brez podrejanj, a tudi ob jasnem upoštevanju vloge manjšin ter neizpoljenih meddržavnih in ustavnih obveznosti, ki jih ima Republika Italija do naše narodnostne skupnosti. Tudi pri teh stikih bi morala imeti manjšina vlogo subjekta, ki lahko pove svoje mnenje in da svoje predloge. Brez ureditve naših temeljnih odprtih vprašanj očitno ni iskrenega prijateljstva in sodelovanja.

Tako Slovence v matici kot v zamejstvu pa čaka nikoli dokončno uresničena zahteva po ustvarjanju skupnega slovenskega prostora na vseh življenjskih področjih. Čeprav danes ni več političnih in policijskih ovir za vsestranski pretok, je zavest o skupni povezanosti tudi v krogih, ki so na različnih ravneh odgovorni za razvoj našega naroda, pogosto šibka. Potrebna pa je tudi enakopravnost, saj diskriminacije starega režima glede odnosov z manjšino in znotraj manjšine še niso bile povsod presežene.

"Resolucija o položaju avtohtonih slovenskih manjšin v sosednjih državah in s tem povezanimi nalogami državnih in drugih dejavnikov Republike Slovenije" - odobril jo je državni zbor 27. junija letos - jasno nakuže obveznosti slovenskih državnih organov. V nastopajoči zakonodajni dobi to treba uresničiti marsikatero zamisel iz pomembnega dokumenta, saj med drugim zahteva naslednje novosti:

- ustanovitev posvetovalnega telesa matičnih in zamejskih predstavnikov pri vladi,
- oblikovanje posebnega delovnega telesa za problematiko zamejstva v državnem zboru, /STRAN 2

IVO JEVNIKAR

02

Sergij Pahor
PRODI UJET V ZANKO

DEŽELA ZA LIKVIDACIJO TKB

Deželna vlada Furlanije-Juljske krajine je na seji 5. t.m. sprejela predlog Banke Italije, naj se TKB likvidira. Zaman so torej bila prizadevanja predstavnikov naše manjšine, da bi deželna vlada predlog emisijske banke zavrnila in se izrekla za sanacijo TKB.

03

intervju
DAVID SLOBEC

04

JP
SOS ZAIRE!

06

Ivanka Uršič
PREMRLOV ZBORNİK

06

Janez Dolenc
KRVAVEČI PREČRTANI PAPIR (1)

08

VOLITVE NA TRŽAŠKEM

10

Jurij Paljk
VOLITVE V POKRAJINSKI ŠOLSKE SVET

12

Renato Podbersič ml.
MED SLOVENSKIMI ROJAKI V ARGENTINI

13

Marjan Drobež
VIPAVSKI GLAS O PRETEKLOSTI IN LJUDEH

14

AT
V NABREŽINI 5. KAMNARSKA RAZSTAVA

15

Erik Dolhar
ZMAGOSLAVJE SLOVENSKIH VRST

AMERIŠKE VOLITVE

CLINTON IN SPET CLINTON

MIRO OPPELT

Bill Clinton bo popeljal Združene države Amerike v tretje tisočletje. Večina ameriškega volilnega zbora je v torek, 5. novembra, glasovala za kandidata demokratske stranke in dosedanjega predsednika Clintona. Le-ta je bil potrjen za nadaljnjo štiriletno mandatno dobo. Američani so se kljub nekaterim dvomom ob izteku kampanje izrekli za ohranitev sedanjega položaja in zakaj ne bi, saj so vsi gospodarski pokazatelji ob sklepu prvega Clintonovega mandata pozitivni. Inflacija je pod tremi odstotki, gospodarski vzpon vrednotijo za dva odstotka in pol, raven brezposelnosti je padla na 5,2%. Clinton je znal prevzeti glavne točke republikanskega programa. Postavil se je v sredino, sicer za ceno odstopanja na socialnem področju, a ne do tolikšne mere, da bi si odtujil podpore liberalnih sil v ameriškem smislu. Prvi predsednik in

sočasno predsedniški kandidat po letu 1945 ni bil prisiljen se soočiti z nevarnostjo vojnih groženj ali recesije. V spremenjenem svetu je izbral edino možno pot elastičnega prilagajanja. Ob odsotnosti kakršne koli nove svetovne vizije in v pričakovanju oblikovanja novega vodstva za usmerjanje in upravljanje svetovne bodočnosti, je izbral postmoderno kombiniranje med levico in desnico. Prožnost postaja politična vrlina v svetu brez ideološkega kompasa. Mednarodni okvir ni imel nobenega vpliva na volilno izbiro. Usoda sveta pa je dejansko odvisna od ameriškega pristopa. Ameriški predsednik bo imel sedaj štiri leta časa tudi za oblikovanje trdnejše zunanje politične vizije ob izteku bipolarizma in oblikovanju pristanka ameriški svetovni hegemoniji ob vstopu v tretje tisočletje.

1

ČETRTEK
7. NOVEMBRA
1996

TKB PROTI DOKONČNEMU RAZPLETU

Italijanska emisijska banka (Banca d'Italia) torej odločno vztraja na stališču, da je treba Tržaško kreditno banko likvidirati. Na srečanju s podpredsednikom deželne vlade Deganom in odbornikom Leprem so njeni predstavniki izjavili, da sanacija TKB ne prihaja v poštev in da je treba denarni zavod kratkoma likvidirati. Zastopnika deželne vlade sta se torej vrnila z obiska v Rimu s jasnim namigom: predsednik Cecotti naj kratkoma potrdi predlog osrednjega denarnega zavoda o likvidaciji še do pred kratkim osrednjega slovenskega denarnega zavoda v Italiji.

V Rimu so bili te dni tudi predstavniki slovenske narodnostne skupnosti in se srečali s podtajnikom v zunanjem ministru Fassinom. Ta je glede krize TKB ponovil to, kar je bil že povedal ob obisku v Trstu, češ da ima celotna zadeva finančne in ne politične razsežnosti. Kljub temu pa je bil na srečanju govor o možnosti sanacije TKB, pri čemer naj bi sodeloval konzorcij slovenskih in hrvaških bank, poleg seveda italijanskih. Menda se bodo še ta teden v Zagrebu srečali predstavniki zainteresiranih denarnih zavodov iz obeh držav.

Medtem tržaški italijanski dnevnik še dalje posveča največjo pozornost krizi TKB. Objavil je dolge odlomke iz obširnega poročila, ki ga je o stanju tega nekoč slovenskega denarnega zavoda sestavilo specializirano podjetje iz Milana. Iz tega poročila je jasno razvidno, zakaj in kako je prišlo do zloma banke.

Ob pisanju tega dnevnika se vprašamo: Ali ne bi bilo bolje, če bi poročilo milanskega specializiranega podjetja tisku, predvsem slovenskemu, posredoval, kdor ga je bil naročil, to je zadnji upravniki svet TKB, oziroma njegov predsednik?

PISMO SSO

Potres, ki je z zaprtjem Tržaške kreditne banke prizadel deželo Furlanijo-Juljsko krajino in še posebej gospodarsko, socialno in politično življenje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, se verižno širi in zajema katastrofalne dimenzije.

Ob tej nesreči, ki se pridružuje že tako in tako težki gospodarski, socialni in politični situaciji na tem obmejnem področju prav v trenutku, ko so nas izboljšani odnosi med Italijo in Slovenijo začeli navdajati z upanjem, da se bodo udejanjila večdesetletna pričakovanja in obetavne perspektive novih časov, se obračamo na vas z živim gorečim upanjem za največjo zavest, da bi sad londonskega memoranduma iz leta 1954

STRAN 2

STALIŠČE SSK: DEŽELNI ODBOR NAJ ZAVRNE LIKVIDACIJO!

Zastopstvo Slovenske skupnosti, v katerem so bili deželni predsednik Marjan Terpin, deželni tajnik Martin Breclj in član tržaškega pokrajinskega vodstva Anton Gašperšič, je bilo na obisku v Rimu, da bi pri predstavniki italijanske vlade poseglo proti načrtovani prisilni likvidaciji Tržaške kreditne banke.

Predstavniki SSK je najprej sprejel podtajnik na zakladnem ministru Roberto Pinza, ki je na ministru pristojen za bančni sektor. Nato se je zastopstvo SSK kot avtonoma delegacija udeležilo srečanja, ki sta ga imela podtajnika na zunanjem ministru Piero Fassino ter na zakladnem ministru Giorgio Macchiotta (pristojen za proračun) še s petimi manjšinskimi komponentami in sen. Dorkom Bratino v poslanski zbornici.

STRAN 2

VSEBINA

SOS ZAIRE!

V zadnjih tednih smo spet neme priče velikih grozodejstev v Afriki. Čez milijon novih beguncev se je pridružil milijonom drugih.

Nič novega, če se to ne bi dogajalo v 20. stoletju, ki je veliko slabše od najbolj temnega srednjega veka, vsaj kar se tiče beguncev. Nemočni ljudje plemena Hutu bežijo pred tolpmami svojih sorodnjakov in predvsem pred Tutsiji, ki sedaj vladajo v Ruandi. Od tod Tutsiji napadajo bližnji Zaire, največjo afriško državo, ki pa ni več v stanju zaščititi begunce.

Burundi-Zaire-Ruanda, dežele velikih jezer, so med seboj usodno povezane s plemenoma Tutsijev in Hutujcev, ki se med seboj ne morejo niti videti, kaj šele, da bi ti ljudje razumeli, da morajo živeti skupaj; ne razumejo niti tega, da je afriška celina dovolj velika za vse. Že vrsto let beležimo pokole nedolžnih ljudi, enkrat privržencev ljudstev Hutu, kasneje Tutsijev. Navadni smrtniki z grozo gledamo, kako pobijajo ljudi, medtem ko naše države ne storijo ničesar, da bi zaustavile pokol.

V zabodnih državah se v teh dneh govori o tem, da bi morali nujno in čimprej ustaviti klanje na meji med Ruando in Zairom, saj je v teh krajih ogromno beguncev, ki ne dobivajo več nobene pomoči. Človekoljubne organizacije so na tleh, saj jih preganjajo vsi, ljudje bežijo, brana ne dosega več vseh ljudi, velikansko begunsko taborišče v Gomí - pravcato mravljišče pregnanih revežev in sramota človeštva - je na robu katastrofe. Zabod pa še vedno debata, kako bi zadevo rešili.

Stvar je namreč zelo kočljiva, kot je kočljiva in neprijetna zadeva celotna Afrika; o tem nas učijo tako Somalija kot nedavni mednarodni neuspehi posegi v Ruandi. Povsod je bil zunanji poseg obsojen na nujen polom. Morda bodo le ZDA po volitvah uspele spet prepričati svet, naj vendar pomagajo revnim ljudem in sprte strani pripeljejo za pogajalno mizo. V tem času pa ljudje umirajo.

Za kroniko samo še dejstvo, da ravno v teh krajih delujejo tudi slovenske sestre misijonarke in tudi slovenski misijonarji. O njih seveda nimamo novejših novic, samo upamo pa lahko, da so še živi.

JP

PAPEŽ ZLATO-MAŠNIK

Sveti oče Janez Pavel II. je 1. novembra letos v baziliki sv. Petra v Rimu svečano praznoval 50-letnico mašniškega posvečenja.

poudarjeno v današnji sveti maši na Vse svete. Duhovnik obstaja zato, da nudi vernikom sredstva, ki jih je dal Kristus, za pot k napredovanju v svetosti... V tem duhu se spominjam let svojega mašništva. Prek spominov na posamezne dogodke in osebe gledam v globino, skoraj bi hotel videti tisto skrivnost, ki me je vodila in obdajala v vseh teh letih. Kot duhovnika me je Kristus poklical, da sem človek Besede, človek Zakramenta, človek »Skrivnosti vere«. Čeprav je minilo že veliko časa, vsak dan vrejo iz mojega srca na dan besede

Minilo je veliko časa...

psalmista: »Gospodove milosti bom na veke opeval, skozi vse rodove bom oznanjal tvojo zvestobo.« Tvojo ljubezen bom oznanjal, Gospod, tvojo ljubezen bom oznanjal, večno ljubezen, ki nam daje moč, da gledamo v prihodnost z zaupanjem.»

Ko se je sveti oče spominjal svojega mašniškega posvečenja l. 1946 v Krakovu, je med molitvijo angelskega češčenja pred veliko množico tudi napovedal, da bo v kratkem izdal knjigo "spominov in razmišljanj o svojem duhovniškem klicu, ki je obenem dar in skrivnost."

Sveti oče se je na Vse svete tudi zahvalil vsem, ki so mu v petdesetih letih mašništva stali ob strani, zanj molili Boga in Mater Božjo. Med bogoslužjem je bil videti čil in zdrav, čeprav je maša trajala precej časa. Prenašali so jo v približno sto državah po svetu. Ob zlati maši je papežu voščilo vse najboljše veliko število uglednih osebosti in predvsem vernikov z vseh strani sveta.

V nedeljo, 3. novembra, je v ljubljanski stolnici obhajal zlato mašo ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar. Zapis o tej svečanosti bomo objavili v prihodnji številki.

JP

INFORMATIVNA KAMPANJA

O DAROVH ZA VZDRŽEVANJE DUHOVNIKOV

Kdo ve, ali je bil vsedržavni dan za informiranje o Darovih za vzdrževanje duhovnikov, 3. novembra letos, uspešen? Kdo ve, ali je uspelo organizatorjem odstraniti vse dvome in jasno povedati, katere so razlike med Darovi za vzdrževanje duhovnikov in darovi Osem od tisoč, ki jih namenimo katoliški Cerkvi? Kaj več o tem bomo zvedeli čez nekaj mesecev, vsaj kar se tiče količine darovanega denarja.

Do sedaj so darovi za vzdrževanje duhovnikov pokrivali 6% vseh potreb 38.000 škofijskih duhovnikov. Če bi tokrat zbrali nekaj več sredstev, bi to pomenilo že velik uspeh. Že takoj pa lahko povemo, da uspeh ni zagotovljen. Tudi zaradi prevelike neinformiranosti vernikov glede Darov za vzdrževanje duhovnikov. Od leta 1989 je darovalo v ta namen pol milijona italijanskih vernikov, osem milijonov pa jih je pre-

pričan, da so tudi sami prispevali Dar za vzdrževanje duhovnikov. Kako to? Tako, da so na davčni prijavi podpisali, da darujejo Osem od tisoč katoliški Cerkvi. Takoj nam je jasno, kje je zabloda.

Osem od tisoč je namreč dar, ki ne stane ničesar, medtem ko so Darovi za vzdrževanje duhovnikov dar, ki ga moramo nakazati na pošti, v banki ali pa ga oddamo neposredno na škofijskem uradu za vzdrževanje duhovnikov v naši škofiji. To je torej konkreten dar, ki ga seveda tudi lahko odštejemo pri davčni prijavi Irpef.

Zato bodo prav ti ljudje lahko prispevali k temu, da

bo imel Državni dan za darovanje za vzdrževanje duhovnikov velik uspeh in to tudi po 3. novembru skozi vse leto.

Ta uspeh naj bo v kakovosti udeležbe, le-ta naj bo vedno bolj občutna in odgovorna, tudi po količini darovanih sredstev! Tudi zato, ker bo večina sredstev Osem od tisoč za katoliško Cerkev, če bo dovolj zbranih sredstev za Darovi za vzdrževanje duhovnikov, namenjenih karitativnim in verskim dejavnostim v Italiji in v tretjem svetu.

Letos je zares veliko možnosti, da darujete svoj Dar za vzdrževanje duhovnikov, saj imate na razpolago po-

ložnice za poštni tekoči račun, obrazce dobite v 14500 poštinih uradih, zbrani so v posebni škatli, ki ima obliko zvonika.

Poleg tega načina lahko darujete svoj denarni prispevek tudi z bančnim nakazilom v banki Banca di credito cooperativo in v drugih hranilnicah in posojilnicah. Povsod boste našli škatlo v obliki zvonika z obrazci, s katerimi lahko nakažete svoj denarni prispevek na vsedržavni tekoči račun št. 24 000-ICCREA, Istituto Centrale delle Banche di credito cooperativo.

Dovolj je torej načinov, s katerimi lahko pomagamo našim 38.000 prostovoljcem-duhovnikom, ki prinašajo vsak dan vsem ljudem ljubezen, tolažbo in upanje. Najbrž ne primanjkuje dobre volje, najbrž je manjkala samo dobra informacija, ki smo jo vam sedaj dali.

ČLOVEK - BITJE VERE (10)

ZVONE ŠTRUBELJ

Človek je samemu sebi naloga. Njegov osnovni poklic je iskanje odgovora na vprašanje: kdo sem, od kod prihajam in kam grem? Zanimivo je ugotoviti, da se ne pride do jasne definicije o samem sebi direktno, pač pa po primerjanju sebe z drugimi in drugačnimi liki. Če prislunemo tistim, ki so v naši zahodni civilizaciji govorili o človeku, odkrijemo tri miselne vzorce pristopa k človeku.

Prva in zelo razširjena misel je, da človek sebe pojmuje kot samo po sebi umeven pojav. "Človek je to, kar vsi vedo, da je", je zapisal že grški filozof Demokrit. Tako ga vidita tudi teoretični in praktični materializem, ki sta danes prerastla v vseobsegajočo porabniško miselnost, v konsumizem. Človek je bitje brez skrivnosti; je del fizičnega in biološkega sveta, vpleten v mrežo družbenih odnosov, kjer mu je dano živeti in kjer naj se čimbolj znajde. V življenju srečamo ljudi, ki imajo zares tako življenjsko filozofijo. So kot potniki na vlaku, ki jim je prva skrb, da

se udobno peljejo, da se z drugimi sporazumevajo do take mere, da nimajo večjih problemov, da jim na poti ničesar ne manjka in da jim je skratka vse prav. Nič pa se ne vprašajo, kam se peljejo in kje ima ta vlak zadnjo postajo.

V drugi miselni vzorec uvrščamo ljudi, ki so želeli doumeti sebe s primerjavo z bogovi. Na ta način so merili razliko in razdaljo, istočasno pa ugotavljali, da so z njimi v sorodstvu. "Nesmrtni bogovi in ljudje, ki hodijo po zemlji, niso dveh različnih ras; rasa ljudi in bogov je ista", je bil prepričan Homer. Ko je sveti Pavel govoril v Areopagu v Atenah, se je navezal na to misel in rekel, da vidi v tem že pričakovanje razodetja, evangelija: "Kakor so povedali nekateri od vaših pesnikov: '... saj smo po rodu iz njega'" (Apd 17, 28). Sveti Pavel je s temi besedami utemeljeval božje posinovljenje v Jezusu Kristusu, ki je ena od vodilnih idej krščanstva.

Danes živimo v sekulariziranem svetu in ideja bogov, ki je bila grški kulturi blizu, celo zelo domača, je popolnoma izginila. Bogovi so lahko le liki človekove nostalgije, mitološka bitja, ki človeku razodevajo njegove sanje. Za večino ljudi je tudi ideja Boga le imaginarna projekcija, ki ima svojo funkcijo le v meandrih človekove psihe.

Tretji miselni vzorec je dokončno zarisala moderna doba. Človeka lahko razumemo, če ga primerjamo živalskemu svetu, iz katerega je izšel in ga je na določen način presejal. Človek presega žival, v kolikor v njem odkrivamo nekatere kvalitativne razlike: je razumen, socialen; žival, ki govori, proizvaja in ustvarja. Podoben je živali v svoji materialni in biološki določenosti, presega pa jo v svoji duhovnosti, v kolikor ne more biti primerjave med najbolj neumnim človekom in najbolj inteligentno živaljo. Zanimivo pa je, da raziskave današnje znanosti čedalje bolj brišejo včasih zelo jasno začrtano mejo med človekom in živaljo. Naglaša se, da je podobnost večja kot pa različnost. Ali gre le za stopnjo različnosti in ne za kvalitativno razliko? Ta težnja je navzoča zlasti v današnji biološki in medicinski antropologiji. Še posebej poudarjena postaja v raziskavah genetske medicine in v sociobiologiji. Je ta premoč biološkega v razumevanju človeka le nova iluzija? Mnogi analitiki znanosti o človeku so v to prepričani. Veliko pa je takih, ki svoje raziskave opravljajo s predpostavko, da kvalitativne razlike dejansko ni. Nedavno papeževo priznanje evolucije kot možne razlage o nastanku človeka, ki seveda v ničemer ne izključuje božjega posega, bo prav gotovo pomnožilo razmišljanja o nakazani problematiki.

RAZPIS TEKMOVANJA V ZNANJU SLOVENSKEGA JEZIKA ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 1996/97

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm vabi dijake slovenskih višjih in nižjih srednjih šol v Italiji, da se tudi v šolskem letu 1996/97 v čim večjem številu udeležijo tekmovanja v znanju slovenskega jezika.

Tekmovanje bo kot prejšnja leta potekalo v dveh krogih, najprej na deželni, potem na vseslovenski ravni.

Deželno tekmovanje ("tekmovanje za srebrno Cankarjevo priznanje") za dijake slovenskih šol v Italiji bo ob koncu februarja ali v začetku marca 1997 na liceju F. Prešerna v Trstu in na Liceju P. Trubarja v Gorici. To tekmovanje organizira Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm.

Finalno slovensko tekmovanje ("tekmovanje za zlato Cankarjevo priznanje"), ki se ga bodo udeležili zmagovalci deželnega tekmovanja, bo dva tedna po deželnem tekmovanju na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. To tekmovanje

organizirata Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Datum tekmovanja bo objavljen v novembru.

Na obeh tekmovanjih bodo dijaki opravljali dva preizkusa znanja:

- test iz jezika in književnosti (v Trstu 60 minut, v Ljubljani 45 minut),

- pisno nalogo (v Trstu 120 minut, v Ljubljani 90 minut).

Preizkusa bosta povezana z razpisno temo in predpisano literaturo.

Tema letošnjega tekmovanja je slovenski zgodovinski roman. V pripravah na tekmovanje naj dijaki preberejo in raziščejo naslednje romane:

1. **starostna stopnja** (2. in 3. razred nižje in 1. razred višje srednje šole): Rado Murnik, *Lepi janičar*;

2. **starostna stopnja** (2. in 3. razred višje srednje šole): Vladimir Kavčič, *Pustota*;

3. **starostna stopnja** (4. in 5. razred višje srednje šole): Jani Virk, *1895, potres: kronika nenadejane ljubezni*.

Seznam literature, ki naj jo predelajo dijaki in mentorji, je na vseh slovenskih nižjih in višjih šolah v Italiji ter v Narodni in študijski knjižnici v Trstu.

Zaključna slovesnost s podelitvijo srebrnih priznanj najboljšim udeležencem deželnega tekmovanja bo pred koncem šolskega leta 1996/97 v Trstu (Dvorana Zadrzne kraške banke na Opčinah). Podelitev zlatih priznanj zmagovalcem finalnega vseslovenskega tekmovanja bo na Vrhniki.

24. oktober 1896 je že zabeležen v slovenski zgodovini. Tedaj je pred Slovenci nemiren žarek prvič osvetlil filmsko platno. Pred dvema tednoma - 24. oktobra 1996 - natančno sto let po tistem mariborskem debutu kinematografa pa je slovenska država pospremila k javnemu "krstu" mlado ustanovo Slovenske kinoteke. Njeno odprtje je bilo že jeseni 1994, vse do letošnjega avgusta pa je čakala na zakonsko priznanje in ureditev. Dotlej je kinotečni projekt uspešno izvajal Slovenski gledališki in filmski muzej, republiška ustanova z ustaljeno tradicijo. Prejšnji mesec pa je kinoteko splavila še državna ceremonija.

Oktohrska dneva na začetku in koncu stotih let, ki skoro sovpadata z začetkom in koncem burnega 20. stoletja, ki ga je film na dolgo in široko ter na tisočero načinov slikal in odslikoval, sta sedaj zapisana v življenjepisu slovenske kulture. Oba sta danes enako pomembna. Če je pred stotimi leti prva filmska projekcija (še niti eno leto po pariški predstavi bratov Lumiere) tudi Slovencem odkrila film in začela našo zgodovino filma, je danes Slovenska kinoteka tista ustanova, ki bo za bogato domačo in tujo filmsko tradicijo najbolj skrbela. Film ni jedro ali najbolj pomemben izraz vsake narodne kulture - ko bi to veljalo, bi se nam govor o sodobni slovenski kulturi moral pošteno zatikati - je pa po prepričanju mnogih najbolj značilna umetniška govorica naše dobe. Gotovo

NA MIKLOŠIČEVI V LJUBLJANI

KONČNO SLOVENSKA KINOTEKA

IGOR DEVETAK

Srečno, Kinoteka!

198.
1996

je, da je najbolj popularna. Zato si le zasluži tudi na Slovenskem javno ustanovo - "biblioteko živih slik" - in izvedence, ki naj jim je prva skrb ohranjanje, kritično in filološko preučevanje in razvijanje filmskega spomina: zato kinoteka zbira, hrani, obnavlja, vzdržuje in obdeluje filmsko gradivo z umetniško vrednostjo, omogoča njegovo javno prikazovanje in strokovne ogledne, raziskuje filmsko zgodovino, zbira ustrezno literaturo, izdaja strokovne publikacije, prireja razstave in strokovna srečanja. Brez tega nikakor ne bi mogli razumevati sodobne kulture. Pa pade vprašanje: Kaj pa doslej? Ali niso Slovenci že poznali Kinoteke? Je niso. Ali bolje: bila je v Slovenija ustanova, poimenovana Kinoteka, ki pa ni bila to, kar po vsem svetu kinoteka je in mora biti.

Ljubljanska dvorana kinoteke - v nepravem smislu - ima dolgo zgodovino: slovela je včasih tudi po najvišji evropski obiskanosti. Odprlo jo je približno pred tre-

mi desetletji Društvo slovenskih filmskih delavcev s pomočjo beograjske Jugoslovanske kinoteke. Samo deset let pozneje bi lahko Slovenci že imeli samostojno narodno kinoteko z lastno filmsko zalogo, ker so jo predvidele ustavne spremembe SFRJ. Priložnost sta tedaj izkoristili samo Hrvatska in Makedonija. Zaradi tedanje slovenske naivnosti je danes večina svetovnih filmov zadnjih štirideset let s slovenskimi podnapisi pod trajnim "sekvestrom" v skladiščih Jugoslovanske kinoteke, od koder je v preteklosti vsak film izhajal in kamor se po ogledih pokorno vračal. Še danes je to ena najbolj založenih kinotek na svetu.

To, kar se nam danes zdi krivica, je posledica še nerešenega dedovanja po umrli državi. Znano je, kako razmišlja o odcepitvi in delitvi premoženja in dolgovi srbsko-črnogorska Jugoslavija: dolgove bi radodarno oddala, vsebino arhivov npr. pa "kot edini legitimni dedič"

obdržala. Zato kinoteki danes ne manjka težav zlasti pri oblikovanju arhiva temeljnih del zgodovine svetovnega filma. Vanj so že velikodušno prispevali Francozi in Italijani. Do sedaj jim je uspelo zbrati več kot tisoč naslovov, pretežno iz obdobja zadnjih dveh desetletij, čaka pa jih dolgotrajen projekt pridobitve filmske klasike. Njen zakonsko urejeni položaj ji je namreč prinesel mednarodno priznanje in vstop v Mednarodno federacijo filmskih arhivov - FIAF. To ji bo omogočilo, da se bo kvalitetno dvignila in dosegla svetovna merila ter sodelovala s sorodnimi tujimi organizacijami in združenji. Njeni prvi podvigi - na primer odkritje in ovrednotenje nekaterih še do včeraj popolnoma izginulih filmov (glej Lubitschevega *Ko sem bil mrtev* ali pa Hoferjeve *Prve sledove starosti* in še Luccejeve dokumentarne slike za taborjenje "balila" na slovenskem Krasu) - so ime Slovenske kinoteke že razglasili svetu. Slovencem pa bo dano, da bodo črpali iz svetovne filmske zakladnice s polnimi rokami, ne glede na ponudbo najnovjših filmov v normalnem obtoku, ki filmskega "fanatika" težko zadovoljuje.

Naj zaključim z mislijo: stoletnica svetovnega filma in devetdesetletnica slovenskega filma sta bili najbolj primerna in obenem poslednja priložnost, da je tudi Slovenija postavila temelje kinoteki svetovnega tipa. Potrebovala jo je tudi zato, da bo kulturno-suvereno stopila v korak s strumno četico razvitih evropskih držav.

V veselje otrok je izšel PASTIRČEK št. 3

POLITIČNO IN KULTURNO ŽIVLJENJE GORIŠKIH SLOVENCEV MED OBEMA VOJNAMA (4)

BRANKO MARUŠIČ

Vzporedno s takimi prizadevanji pa je potekala tudi drugačna dejavnost, dejavnost aktivnega protifašizma, zlasti v organizaciji slovenske narodnjaške mladine, ki se ji je zdela borba predstavnikov slovenske manjšine v Italiji z legalnimi sredstvi neučinkovita. Zato se je odločila za bolj radikalne posege. Revolucionarna organizacija TIGR je delovala po načelu, da je potrebno na nasilje odgovoriti z nasiljem; če je država opustila osnovno načelo zaščite svojega ljudstva, ima to ljudstvo pravico in dolžnost, da se upre zakonu, ki so uperjeni zoper njegov obstoj. TIGR je bil razširjen kot ilegalna dejavnost po domala vsem Primorskem in seveda Goriškem. Spočetka je to gibanje delovalo za avtonomijo slovenske in hrvaške manjšine v Italiji, kasneje se je to izhodišče menjalo tudi zaradi spremenjenega kurza, ki je vladal v organizaciji slovanskih emigrantov iz Julijske krajine v Jugoslaviji, ko je prevladalo prepričanje, da Slovenci tudi v nefašistični Italiji ne bodo dosegli prave in pravične obravnave. Pred predstavniko Slovencev in tvorce politične dejavnosti se je postavljalo vprašanje, ali naj Slovenci delujejo zato, da se ohrani obstoječe državno-pravno stanje, v okviru katerega naj si pridobijo ustrezno avtonomijo, ali pa naj delujejo za to, da se slovenski predeli Italije priključijo Jugoslaviji.

Ob pričetku ilegalnega političnega delovanja Slovencev na Goriškem je mogoče razmere povzeti v naslednje ugotovitve. Konfinacije, emigracija in strogi nadzor so na Goriškem v večji meri kot katoličane zavrnile dejavnost pripadnikov slovenskega liberalnega tabora. Krščanski socialci so imeli zlasti na podeželju veliko oporo v duhovščini, ki ji je v tem času pripadala nadvse pomembna naloga za ohranjanje slovenske zavednosti in ki je navsezadnje nadomeščala ukinjeno slovensko šolo. Toda tudi duhovščina je bila postavljena pod najstrožji nadzor. Okoli leta 1932 sta se pri krščanskih socialcih že izoblikovali dve struji: Besednjakova, ki jo je na Primorskem zastopal Virgil Šček, in skupina dr. Janka Kralja, ki je imela za sabo lep del slovenske duhovščine. Prvi so delovali zato, da se Slovenci v Italiji priključijo Jugoslaviji, drugi pa za politiko drobnih korakov. Ilegalno so delovali tudi komunisti, do njih je bil fašizem še posebno nepopustljiv. Komunisti niso pristajali na teroristične metode TIGR-a, ker so načrtovali drugačen obračun s svetovnimi nacionalizmi, predvsem pa se je KPI v odnosu do slovenske manjšine posvečala teoretičnim rešitvam nacionalnega vprašanja, vendar sta s tem v zvezi pomembna dva akta, in sicer izjava treh partij (Avstrije, Italije in Jugoslavije) o rešitvi slovenskega narodnega vprašanja in sporazum med KPI in TIGR-om konec leta 1935. Aktivnost TIGR-a se je po prvem tržaškem procesu (1930) nekoliko zaustavila, a se je nadaljevala in proti koncu desetletja dobila mednarodne razsežnosti ne le, ker se je zaradi sporazuma Ciano-Stojadinović Jugoslavija obvezala, da bo odstranila aktivnosti, ki so uperjene zoper Italijo, marveč zato, ker so se prav zaradi tega sporazuma TIGR-ovci pričeli obračati na svetovne

antifašistične sile. Te povezave so kasneje med drugo svetovno vojno in po njej krojile le malo toleranten odnos vodstva partizanskega boja in povojne oblasti v Jugoslaviji do akterjev prvega evropskega aktivnega antifašizma. K temu moramo dodati še obstoj drugih antifašističnih skupin, zlasti pri mladih predvsem iz vrst narodnoliberalnih, in da so svoje mladinske grupe postavljali tudi komunisti, katerih organizator Pinko Tomažič je problem Slovencev v Italiji zasnoval na združitvi vseh delov slovenskega naroda v neodvisni sovjetski republiki.

Na predvečer druge svetovne vojne lahko ugotovimo v zvezi s slovensko politično dejavnostjo na Goriškem naslednje. Svetovne razmere, ki so napovedovale spremembe in z njimi priložnost, da se tudi Slovenci v Italiji in seveda na Goriškem rešijo predvsem fašističnega raznorodovanja, so narekemale strnjene sil. Narodnoliberalni in Ščekovo krilo krščanskosocialnih so se združili v Narodni svet. Kraljeva skupina je ostala izven tega predvsem zaradi Besednjakovcev, ki so vodili t.i. sredinsko politiko. To razlikovanje je ostajalo ves čas druge svetovne vojne in očitno še tudi po njej. Svet je kmalu nehal delovati, ko je prišlo do množičnih aretacij primorskih antifašistov med pomladjo in jesenjo leta 1940. OVRA je tedaj posegla v tigrovsko in komunistično gibanje, zaprla pa je tudi predstavnike liberalnega in krščanskosocialnega tabora. Zaprte je procesirala in proces v Trstu se je decembra 1941 končal s petimi smrtnimi obsodbami. Ta čas pa se je v Sloveniji in tudi na Primorskem pričel odpor pod vodstvom Osvobodilne fronte.

DALJE

PRIZADEVANJA SSK

VOLILI BODO TUDI V MILJAH

17. novembra bodo poleg pokrajinskih potekale tudi predčasne občinske volitve v Miljah.

Do krize miljske občinske uprave je prišlo predvsem zaradi razkola med Demokratično stranko levice in Stranko komunistične prenovne ter zaradi notranjih sporov znotraj teh dveh strank. Začetna razhajanja političnega značaja so se s časom izrodila tudi v osebne spore in obračunavanja, tako da takratni župan Sergio Milo ni mogel dalje voditi občine. Prišlo je do uvedbe komisarske uprave, sedaj pa so na vrsti predčasne volitve.

Na njih se bosta pomerila zlasti dva najpomembnejša bloka, levosredinski in desnosredinski: županski kandidat prvega, ki nastopa pod simbolom Oljke, je bivši evropski poslanec KPI in DSL Giorgio Rossetti; kandidat drugega pa je Roberto

Dipiazza. Na listi Oljke je prisoten tudi kandidat Slovenske skupnosti Danilo Šavron.

SSk posveča volitvam v Miljah precejšnjo pozornost. Ravno SSK si je v času krize prizadevala za zgladitev spora na levi, saj se zaveda pomembnosti in perspektiv, ki jih ima miljska občina na področju turizma in gospodarstva. SSK je pred časom tudi javno pohvalila bivšega občinskega svetovalca Marka Šavrona, ki je vložil veliko truda v poskus posredovanja med sprtimi stranmi. Nasploh pa je slovenska stranka na zadnjih občinskih volitvah leta 1993 žela velik uspeh, saj ji je prvič v zgodovini uspelo izvoliti svojega občinskega svetovalca v Miljah.

TEČAJ ZA RAVNATELJE V PORTOROŽU

V dneh od 21. do 23. oktobra je bila v Dijaškem domu v Portorožu prva faza posebnega tečaja, ki je bil namenjen ravnateljem šol vseh vrst in stopenj na temo SBI - v šolo usmerjeno stalno strokovno spopolnjevanje pedagoških delavcev. Tečaj, ki ga je priredil in v celoti financiral Zavod Republike Slovenije za šolstvo, je predstavljal novost na tem področju, saj je italijanska šolska oblast prvič dovolila udeležbo na tečaju osebju, ki je nameščeno na šolah s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Pri tem se je sklicevala na Program kulturnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo, ki je bil podpisan v Rimu 20. oktobra 1994, in na Zapisnik prve seje slovensko-italijanske delovne skupine ekspertov z dne 24. in 25. maja 1995.

Seminarja se je udeležilo 20 ravnateljev, med katerimi jih je bilo 6 iz Italije (trije iz Gorice in trije iz Trsta). Predavali so trije priznani strokovnjaki iz tujine: dr. Kingsley Evans iz Velike Britanije, dr. Peter Nentwig iz Nemčije in dr. Jaap van Lakerveld iz Nizozemske, člani Evropskega združenja za izobraževanje učnega osebja.

Druga faza seminarja bo meseca marca, do takrat pa bodo morali udeleženci pripraviti krajše gradivo, usmerjeno v preizkušanje teoretičnih spoznanj v praksi.

ZBIRKA IGER TRUBADUR Z VRTNICO

Prav pred kratkim je izšla knjiga *Trubadur z vrtnico*, ki vsebuje tri igre prof. Ivana Artača, šolnika, publicista in prosvetnega delavca. Prof. Artač je te igre napisal ob natečajih, ki jih je razpisalo opensko kulturno društvo *Tabor* za izvorno slovensko dramsko delo.

Najstarejša je veseloigra v dveh dejanjih *Pepče se ženi*, ki jo je avtor napisal ob proslavi stoletnice čitalnice na Opčinah leta 1968. Veseloigra *Rdeča črta čez ograde* je nastala leta 1973, igra *Trubadur z vrtnico*, po kateri nosi knjiga ime, pa leta 1986. Igraj *Pepče se ženi* in *Rdeča črta čez ograde* sta bili že uprizorjeni, *Trubadur z vrtnico* pa še ne. V teh treh delih prikazuje prof. Artač vaško življenje na Opčinah v pretekli in polpretekli zgodovini. Snov za igre črpa tudi iz točno določenih trenutkov naše zgodovine, kot npr. iz obdobja gradnje južne železnice na začetku našega stoletja ali pa iz časa ideološke razcepljenosti po drugi svetovni vojni.

Izdajo knjige sta podprli Slovenska prosveta in Zadružna kraška banka. Grafično jo je opremil arh. Pavel Magnani, rokopis pa je pregledala prof. Nada Pertot, ki je napisala tudi uvodno besedo. Knjiga je izšla v dvesto izvodih, njena cena pa je 25.000 lir.

UMRL JE MARJAN DOLGAN

Po kratki bolezni je v Trstu umrl časnikar Marjan Dolgan. Star je bil 73 let. Po maturi na slovenski realni gimnaziji se je zaposlil pri Primorskem dnevniku, kjer je delal do upokojitve. Vdovi gospe Nevi izrekamo globoko občuteno sožalje.

POKRAJINA

ČEZ DESET DNI BODO VOLITVE

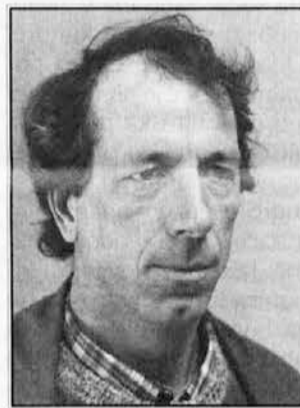
17. novembra bodo na Tržaškem volitve v pokrajinski svet in v miljski občinski svet.

sredniška kandidatka je sindikalistka Adele Pino.

SSk je priredila že nekaj srečanj s kandidatko Adele Pino. Tako je bilo v sredo, 30. oktobra, srečanje v kulturnem domu France Prešeren v Boljuncu, v torek, 5. novembra, pa v župnijski dvorani v Nabrežini. Pinova je v glavnih obrisih predstavila

program liste TS 2000, v kateri je govor tudi o problematiki slovenske manjšine. Le-to je treba zaščititi v spoštovanju stališč, ki jih vsebujejo resolucije Evropskega parlamenta in listina o zaščiti manjšin konference za varnost in sodelovanje v Evropi. Treba je torej omogočiti take pogoje, da se slovenska kul-

tura, jezik in običaji ohranijo. V prihodnje bo treba posvečati več pozornosti teritoriju tržaške pokrajine in kmetijstvu, ki naj temelji na tipičnih krajevnih proizvodih. Tako naj se omogoči povezava med kmetijstvom in turizmom. Na tem in na upoštevanju krajevnega prebivalstva mora temeljiti tudi zaščita Krasa. Program liste TS 2000 predvideva med drugim tudi intenzivno čezmejno sodelovanje na trgovskem, turističnem, kulturnem in industrijskem področju.

KANDIDATI SSK, ki nastopajo na listi TS 2000: z leve v smeri urinega kazalca Nevo Radovič (Nabrežina I), Dimitrij Žbogar (Nabrežina IV), Vladimir Vremec (Zgonik-Repentabor), Marko Štoka (Trst I), Sergio Mahnič (Dolina II) in Danijel Novak (Dolina I) (Foto Kroma)

ŠKEDENJ / PROSLAVA

SPOMIN NA 25-LETNICO SMRTI MSGR. JAKOBA UKMARJA

V Domu Jakoba Ukmarja v Škedenju so se v nedeljo, 3. novembra, spomnili na 25. obletnico smrti velikega sina tržaške Cerkve in velikega Slovenca msgr. Jakoba Ukmarja.

V imenu prirediteljev je prisotne najprej pozdravil Alojz Debelis, ki je v svojem nagovoru med drugim poudaril Ukmarjevo povezanost s Škedenjem in Škedenjci.

Osrednji govornik na proslavi je bil prof. Tomaž Simčič, ki Ukmarjev lik zelo dobro pozna, saj je o njem napisal diplomsko nalogo. To je nato objavil v knjižni obliki. Prof. Simčič je orisal glavne etape življenja Jakoba Ukmarja: začel je z opisom slovenskega

uveljavljanja v Trstu v zadnjih letih 19. stoletja, nadaljeval z Ukmarjevim študijem bogoslovja v Gorici, z njegovo aktivnostjo v socialnem gibanju pred prvo svetovno vojno, narodno-obrambnim zadržanjem pod fašizmom (znana je Ukmarjeva pridiga o sožitju med narodi leta 1931), človekoljubnim zadržanjem med drugo svetovno vojno, nasilnim napadom v Lanišću v Istri kmalu po vojni ter poveljnem plodnem sodelovanjem v življenju tržaške Cerkve. Prof. Simčič je omenil Ukmarjevo sodelovanje pri škofijski sinodi in 2. vaticanškem koncilu, njegovo znamenito spovedniško dejavnost in teološke razprave. Jakob Ukmar je na koncu dejal govornik, je bil dejansko duhovni vodja in simbol tržaških slovenskih katoličanov.

Proslavo je z zelo ubranim in doživetim nastopom popestril ženski kvartet *Musica noster amor*, ki ga sestavljajo Tamara Stanese, Nataša Gregori, Silvia Mosco in Martina Feri. Kvartet je zapel nekaj pesmi iz slovenske in mednarodne nabožne ter posvetne glasbene zakladnice.

PREJELI SMO

OB ROBU SREČANJA NA OPČINAH O TKB

Uspešno srečanje, ki ga je SSK priredila prejšnji teden na Opčinah, da se razjasni dosedanje delovanje TKB in nastale finančne luknje, ki gredo v stotine milijard, je privabilo presenetljivo veliko število poslušalcev, med katerimi so bili tudi uslužbenci naše ban-

ke. Tako stališče SSK, ki ga je obrazložil deželni tajnik Breclj, kot tudi pogovori med poslušalci, so izražali resno skrb za ohranjanje že pridobljenih stališč naše manjšine v tržaškem ekonomskem svetu. Edini razglašeni glas je prišel prav s strani človeka, ki v SSK zaseda pomembno mesto, ko je neprimerno in nediplomatsko napadel glasnika uslužbencev TKB-ja, češ da ni posestnik bančnih delnic. Verjetno se omenjeni gospod ne zaveda, da so prav uslužbenci najbolj oškodovani, saj sta vprašljiva njihovo delovno mesto in torej nadaljnji življenjski zaslužek.

Mislil, da edina slovenska zamejska stranka res ne potrebuje novih problemov ne novih neprijateljev, saj sem prepričan, da je edini cilj SSK, kot vseh nas, najti tako rešitev za naš denarni zavod, ki bi nam prizadela čim manjšo škodo.

NK

ŠOLA / VOLITVE

10. IN 11. NOVEMBRA BODO VOLITVE V ŠOLSKE SVETE

10. in 11. novembra bodo potekale volitve v okrajne in pokrajinske šolske svete ter v vsedrjavni šolski svet. Kot znano, se bodo slovenski šolniki tokrat udeležili volitev v pokrajinski in vsedrjavni šolski svet, medtem ko se nadaljuje bojkot volitev v okrajne šolske svete.

Tako je sklenil enotni šolski odbor, ki meni, da imajo okrajni šolski sveti skrajno omejene pristojnosti ter umetne in neživljenjske teritorialne razsežnosti. Velikokrat pa se okrajni šolski sveti soočajo z nesklepčnostjo in nezanimanjem. Drugače je po mnenju šolskega odbora s pokrajinskim šolskim svetom. V tem je slovenska prisotnost v sedanjih razmerah neobhodno potrebna zlasti zaradi perečega vprašanja racionalizacije slovenske šolske mreže. Pokrajinski šolski svet je osrednji zborni organ na pokrajinski ravni in ima zato največji vpliv na odločitve šolskega skrbništva. Samo s slovensko prisotnostjo v pokrajinskih šolskih

svetih lahko ob obveznem mnenju deželne komisije tudi neposredno zagovarjamo koristi slovenske šole v Italiji.

Volišča bodo odprta v nedeljo, 10. novembra, od 8. do 12. ure, v ponedeljek, 11. novembra, od 8. ure do 13.30, in to na sedežih didaktičnih ravnateljstev, na nižjih in višjih srednjih šolah. Na listi za učno osebje državnih otroških vrtcev z geslom *Živ-žav* kandidira Katerina Čuk, na listi za učno osebje državnih osnovnih šol z geslom *Cicibani* kandidirajo Mirjam Mikolj, Tatjana Cibic, Majda Mihačič, Maura Cepar, Eda Pregarc, Friderik Žerjal, Olga Tavčar, Katja Verginella in Bruna Visintin. Na listi za učno osebje srednjih šol z ge-

slo *Prijatelji* kandidirajo Lučka Peterlin, Fiorella Benčić Serio in Lia Legiša, na listi za učno osebje višjih šol z geslom *Tudi mi* kandidirajo Samo Pahor, Davor Pečenko in Loredana Guštin. Na listi staršev z geslom *Starši* kandidirajo Vesna Čotar, Zdenko Floridan, Ingrid Kalan, Ennio Kuret, Maja Lapornik, Marko Paulin, Sonja Pernarčič in Gigliola Vescovi. Na kandidatni listi za vsedrjavni šolski svet za javno šolstvo kandidirata letos Silvana Hvalič in Enzo Pavletič.

Slovenske kandidate na listah šolnikov in staršev so predstavili na dveh srečanjih v torek, 29. oktobra, in v torek, 5. novembra, in sicer v prostorih osnovne šole pri Sv. Ivanu in v Prosvetnem domu na Opčinah.

Kandidati učnega osebja in staršev so izdelali skupen program, izoblikovan na delovni seji, ki jo je 24. oktobra sklical Sindikat slovenske šole na nižji srednji šoli Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Ivanu. V tem programu kandidati

ugotavljajo, da sta za uspešno reševanje problemov slovenskih šol v Italiji potrebna stalno strokovno spremljanje dogajanja na šolskem področju ter aktivno poseganje v šolsko stvarnost. Posebna pozornost je dana šestim točkam: a) pravici do šolanja v maternem jeziku; b) racionalizaciji slovenskega šolskega omrežja; c) izobraževanju učnih kadrov v slovenskem jeziku; č) vzdrževanju in uporabi poslopij slovenskih šol in vrtcev; d) tiskanju primernih učbenikov in opremljanju šol z ustreznimi učili; e) poučevanju slovenskega jezika na italijanskih šolah.

RAZSTAVA VLADIMIRA LAKOVIČA

V prostorih Zadrugne kraške banke na Opčinah je bila v torek, 5. novembra, otvoritev razstave portretov doberdobskega slikarja Vladimira Lakoviča. Razstavo so omogočili Svet slovenskih organizacij, Goriški muzej in Zadrugna kraška banka, na ogled pa je bila že pred časom v Doberdobi. O dogodku bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

OBVESTILA

TRST. Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje letos svojo deseto študijsko **štipendijo** iz sklada *Mihael Flajban*. Podrobnejša razjasnila dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Mazzini 46, prvo nadstropje, telefonska številka 631203, ob četrtkih od 16. do 18. ure. Rok zapade 30. novembra.

TRST. SSG. Arthur Miller *Razbito steklo*, režija Dušan Mlakar: v četrtek, 7. novembra, ob 16. uri abonma red H, ob 19.30 izven abonmaja.

TRST. V ponedeljek, 11. novembra, bosta v Društvu slovenskih izobražencev France Dolinar in Janez Gril predstavila knjigo o procesu proti škofu Rožmanu. Začetek ob 20.30.

NABREŽINA. Na zahvalno nedeljo vabimo k slovesni maši ob 9. uri za pridelke zemlje in za lepo obnovo cerkvenih streh. Pred cerkvijo pa bo Zveza neposrednih obdelovalcev ponudila izredne dobrote z družabnostjo.

TRST. V nedeljo, 17. novembra, ob 17. uri, bo v **Marijinem domu** pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27, nastopila mladinska igralska skupina s Proseka in Konto-

vela z igro Žarka Petana *Pet pepelk*. Režija Sara Baldè, izvorna glasba Aljoša Starc. Toplo vabljeni mali in veliki!

DAROVI

ZA **MARIJIN** dom pri Sv. Ivanu: Štefanija Maglica 100.000.

ZA **CERKVENO** streho v Nabrežini: Ludvik 50.000; družina Kukanja v spomin na pok. M. Doria in I. Vitez 100.000; Vera in Zdravko v spomin na dragega E. Floridana 50.000; Slavec 100.000; žena Vera v spomin na dragega moža Carla Verrija 100.000; v spomin na Marijo Košir 500.000; dr. M. Udovič 1.000.000; Guido in Daria Zidarič v spomin na E. Floridana 100.000; goriška škofija 15.000.000; Zadrugna kraška banka 5.000.000.

ZA **CERKEV** v Logu: Norma Hrvatič, Pulje, ob pogrebu pokojne mame Marije Trošt 200.000; M.B., Trst, 100.000; družini Žuljan-Romano, Ricmanje, v spomin na pok. starše 50.000; Ida Klarič, Trst, 50.000; Ana Hrvatič, Log, ob obletnici smrti pok. moža Justa 35.000.

ZA **SLOVENSKE** misijonarje: Bogomila Švab 100.000; Emilia in Marija Šajn v spomin na svoje starše 200.000.

LUIGI TAVANO V DSI

V DSI O GORIŠKEM ZGODOVINSKEM POSVETU

V ponedeljek, 4. novembra, je bil večer Društva slovenskih izobražencev posvečen nedavnemu zgodovinskemu posvetu o Cerkvini družbi na Goriškem in njenemu odnosu do osvobodilnih gibanj.

Prof. Luigi Tavano med predavanjem v DSI (Foto Kroma)

Gost DSI je bil znani goriški zgodovinar prof. Luigi Tavano, ki je dejal, da je posvet hotel osvetliti zgodovinsko obdobje med drugo svetovno vojno na Goriškem. To področje ima namreč svojo specifičnost, ki je po mnenju prof. Tavana nista upoštevala ne italijansko ne slovensko zgodovinsko pisje.

Razloge za zgodovinski posvet je prof. Tavano videl v potrebi po osvetlitvi življenja Goriške, njenega prebivalstva in teritorija v želji po tem, da Italijani spoznajo slovensko stvarnost; želja je bila, da bi postavili v središče pozornosti stvarnost goriške nadškofije v zavesti, da goriški zgodovinski kontekst lahko predstavlja izvorno točko za obravnavanje evropske zgodovine tistega obdobja. Iz posveta, ki je predstavljal prvi primer organskega sodelovanja med italijanski-

mi in slovenskimi zgodovinarji, izhaja po mnenju predavatelja naslednje: specifičnost in problematičnost Goriške glede na Ljubljano in Trst, revolucionarni značaj slovenskega osvobodilnega gibanja, vprašanje, zakaj se v Sloveniji ni razvilo demokratično in pluralistično osvobodilno gibanje kot v drugih demokratičnih evropskih državah, to, da se temeljna raziskava tako pri Italijanih kot pri Slovencih šele začne, in potreba po zgodovinski reviziji v pozitivnem smislu, ki naj izloči fašizem in protifašizem iz mita in ju postavi v zgodovino.

V razpravi je bila omenjena tudi razlika med Trstom in Gorico. V Trstu bi tak zgodovinski posvet morda ne bil tako uspešen, vendar bi bilo potrebno začeti s takimi raziskavami. To pomaga katoličanom, da živijo svoje katolištvo na pravi način.

IZ

GLASBENA SREČANJA MLADIH V ROJANU

Slovenska župnijska glasbena šola in slovenska rojanska župnijska skupnost vabita na glasbena srečanja, ki se bodo zvrstila v prenovljeni dvorani rojanskega Marijinega doma od 17. novembra do 15. decembra 1996.

Na teh glasbenih prireditvah bodo nastopili mladi postvarjalci iz naše dežele in Slovenije.

Naša koncertna dvorana je po mnenju strokovnjakov zelo primerna za podobne pobude, saj ima odlično akustiko in zaradi svoje gradbene strukture omogoča tesno povezavo med izvajalci in poslušalci.

S to pobudo želimo med drugim nuditi mladim, obe-

tajočim glasbenikom iz zamejstva in Slovenije priložnost javnega nastopanja z namenom, da izboljšajo in obogatijo svojo strokovno in umetniško pripravo.

Pobuda je namenjena vsem ljubiteljem glasbene umetnosti in se uvršča v splošno prizadevanje zamejcev za kulturno rast, za utrjevanje narodne zavesti in ne nazadnje tudi za vsesplošno obogatitev celotne skupnosti.

Koncerti bodo v nedeljah ob 17. uri. Vstop bo prost. O posameznih nastopih bomo pravočasno obvestili po radiu in v časopisih.

HM

HVALEŽNICA 1996

S škofom v dubu povezani

Lepo vabljeni vsi verniki tržaške škofije na grob škofa Lovrenca Bellomija in k molitvi za novega škofa pri zahvalni maši, ki jo bo daroval msgr. Franc Vončina.

V stolnici sv. Justa v nedeljo, 10. novembra, ob 16. uri.

Slovensko pastoralno središče v Trstu

UTRINKI

SULTAN, DAJ ČAST BOGU...

Z R. sva v avtomobilu "nosila" sveto obhajilo bolnikom. Številnim bolnikom! A pri družini P. se je zataknilo. Ko se bližam ograji, pridivja ogromen, velikanski pes. Kar mraz me je stresel. "Pojdimo proč," je svetoval R. "Nikakor!" Spomnil sem se na misijonarja v Indiji, ki je nosil popotnico skozi pragozd. Pridrvel je tiger... Misijonar se ustavi, seveda preplašen; a se kmalu zave dolžnosti in reče: "Tudi ti, tiger, daj čast Bogu, ki ga nosim!" In tiger je kot krotko jagnje spremljal misijonarja in pregnal vse druge zverine. Ta dogodek mi je dal pogum, da sem počasi odprl železna vrata, ostal miren... Pes se mi je približal, povohal roko in položil glavo v "naročje" ter me spremljal po dvorišču do hiše. Drugi pes "tovariš" se je moral umakniti. V takem "močnem" spremstvu sem nesel sveto obhajilo. R. ni mogel verjeti svojim očem. Tako se je godilo vsak prvi petek. Takega "strežnika" še nisem imel!

(B+B)

Pet let je že preč, ko Te ni več med nami, draga mami

NADJA DOLENC-ŽERJAL

Z otožnostjo se Te spominjamo mož Aleksander, hčerka Mara, sinova Peter in Ivan z družinama, brat Marijan ter ostalo sorodstvo.

Opčine, 9. 11. 1991 - 9. 11. 1996

ZA NAJMLAJŠE IN NE SAMO

GORIŠKI VRTILJAK SE JE RAZŽIVEL

IVA KORŠIČ

Zlata jesen se je spet vrnila in obarvala naravo v krasne pisane odtenke. Iz še nekoliko toplega naročja nam ponuja raznovrstne sadeže, mednje pa je nasula tudi nekaj najslajših za naše malčke: to so igrice Goriškega vrtiljaka, ki se je veselo zavrtel v soboto, 19. oktobra. V veliki dvorani so se spet zbrali živahni, radovedni mali polžki in z velikim zanimanjem sledili pravljici *Čapek in Klara*, ki so jo pripovedovali igralci Lutkovnega gledališča Ljubljana.

Prelepi Čapek in pametna kavka Klara kar udobno živita v štiričlanski družini. Toda vse se v naglici spremeni, ko Čapek zbeži s tekmovanja za najlepšega kužka. Boji se namreč, da bi ga ne prodali. Ko tava po mestnem vrtu, spozna, kako trdo je življenje klateških živalic. Nepopisen strah ga prevzame, ko ga zgrabi klošar in stlači v vrečo.

K sreči ga reši modra prijateljica Klara, a tudi on ji pomaga zleteti iz klošarjevih rok. Oba odideta srečna domov. Čapkeve dogodivščine so prevzele male gledalce, saj so krepko zaploskali lutkam in seveda lutkarjem, ki znajo izredno spretno voditi svoje junake, tako da se še odrasli zatopimo vanje in začutimo, kako se v nas prebujajo skriti otroci.

Tudi veliki polžki so že obiskali gledališče, in sicer v soboto, 26. oktobra. Zanje so mladi amaterji iz Gledališke šole Centra kulturnih dejavnosti pri ZKPO Kranj sproščeno in občuteno prikazali z besedo, petjem in plesom L.F. Baumovo poetično pravljico *Čarovnik iz Oza*. Protagonistka Doroteja ne ve, kako bi se vrnila domov, vihar jo je namreč odnesel v deželo

Mezincev. Tu se spoprijatelji s Strašilom, ki si neznansko želi imeti možgane, s Pločevnikom, ki bi rad veliko srce, in Levom, ki se trese za vsako stvar, ker je prepričan, da nima poguma. Vsi štirje se odpravijo k čarovniku iz Oza; ta jim pomaga, da v sebi odkrijejo to, po čemer hrepenijo. Uprizoritev, prežeta z melanholičnimi songi, navaja otroke (a tudi odrasle!), da prislunkejo vsemu najlepšemu, kar se skriva v njihovih srcih, in tako odkrijejo srečo, po kateri hrepenijo.

Škoda, da zamejski otroci niso v večjem številu pristopili h krogu Goriškega vrtiljaka. Starši se ne zavedajo, da so njihovi malčki prikrajšani za veliko lepega, pristnega, koristnega, kar napolni dušo z radostjo. Pri tem pa otroci izgubijo dragoceno priložnost za poslušanje izbranega slovenskega jezika, ki je v zamejstvu zmeraj bolj ogrožen celo v šolskih klopeh.

DELOVANJE SLOVENCEV V RONKAH

Pred kratkim je klekljarska skupina, ki se ukvarja z izdelovanjem idrijskih čipk in dela v sklopu društva Jadro, podarila ronškemu županstvu umetnostni grb občine, ki so ga izdelale klekljarice. Slavnostnega srečanja, ki je potekalo v občinski sejni dvorani, so se udeležili predstavniki društva, klekljarice in predstavniki občinskega sveta iz Ronk z županom Novellijem. Treba je povedati, da odsek deluje nepretrgano že osem let, vodi ga Fanci Končut iz

Šempetra pri Novi Gorici; priredil je že razne razstave ročnih del. Zadnja je bila prav v tem prostoru ob letošnjem praznovanju dneva žena.

V ponedeljek, 4. novembra, pa je bila otvoritev razstave Tržačanke Magde Starec Tavčar v dvorani občinske knjižnice v Ronkah. Prikazane so bile njene ilustracije za otroške knjige. Razstavo, ki bo odprta do 15. t.m., je organizirala Občinska komisija za slovensko manjšino pod pokroviteljstvom občine Ronke. KM

KONCERTNA SEZONA SCGV EMIL KOMEL

Tudi letošnja koncertna sezona ima zanimiv program. Kot je razvidno iz oglasa, gre letošnja glasbena ponudba v dve smeri: sedem koncertov bo v veliki dvorani obnovljenega Kulturnega centra Lojze Bratuž in šest glasbenih srečanj v komorni dvorani. Predstave v veliki dvorani bodo potekale v smislu klasičnih koncertov. Glede vsebine teh smo skušali predstaviti različne zvrsti od solističnih recitalov do komornih, orkestralnih in

pevskih skupin. Posebna novost letošnje sezone je gostovanje ljubljanske opere s slovenskim opernim delom. Glede izbire izvajalcev in programa pa smo skušali vključiti tudi čim več slovenskih imen.

Glasbena srečanja v Komorni dvorani pa smo namenili predvsem naši študirajoči mladini in vsem, ki jih svet glasbe privlačuje in bi se radi obogatili z novimi informacijami. Na teh srečanjih bomo lahko od bližje spoznali različne instrumente, šole, notne in CD-izdaje ter se neposredno pogovarjali z izvajalci.

"Koncertna sezona je tudi kulturna ponudba za vse, ki jim je duhovna hrana življenjska nuja. V poplavi cenjenih, plehkih in kičastih televizijskih oddaj, na katere se je marsikdo že privadil, se nam zdi

nujno, da s kulturnimi prireditvami opozarjamo naš prostor in posredujemo našim ljudem boljšo stran človekovega ustvarjanja."

Cena abonmaja (za sedem koncertov - všteti so tudi opera in šest glasbenih srečanj) je 100.000 lir (redni) in 50.000 lir (znižani); družinski abonma stane 100.000 za prvega in 50.000 lir za ostale člane družine. Abonma naročite in dvignite na tajništvo SCGV Komel, Drevored 20. septembra 85 vsak delavnik od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure (tel. 0481/532163). Vstopnice za posamezne koncerte znašajo 15.000 oz. - znižane - 8.000, za opero pa 30.000 lir.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL - GORICA

KONCERTNA SEZONA 1996-1997

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ DREVORED 20. SEPTEMBRA 85, GORICA

VD - KONCERTI V VELIKI DVORANI
KD - GLASBENA SREČANJA V KOMORNI DVORANI

■ Sobota, 16. novembra, ob 20.30, VD
AKADEMSKI PEVSKI ZBOR TONE TOMŠIČ
Zlati jubilej
STOJAN KURET, dirigent

■ Sreda, 27. novembra, ob 20.30, VD
MIRAN DEVETAK, klavir
Haydn, Rachmaninov, Bartók, Prokofjev

■ Sobota, 14. decembra, ob 19.30, KD
"VDIH - IZDIH"
Flavta, Oboa, Klarinet
Reinecke, Loeillot, Poulenc, Florjanc

■ Sreda, 15. januarja, ob 20.30, VD
TRIO LORENZ
Škerjanc, Brahms, Šoštakovič

■ Sobota, 25. januarja, ob 19.30, KD
NAGRADA ROVERE D'ORO 1996
ADRIAN PINZARU, violina

■ Sobota, 16. februarja, ob 20.30, VD
■ Nedelja, 17. februarja, ob 17. uri, VD
A. Foerster GORENJSKI SLAVČEK
OPERA IN BALET SNG v Ljubljani

■ Sobota, 22. februarja, ob 19.30, KD
ZAKLJUČILO SE JE OBDOBJE...
Zadnja Lisztova klavirska dela na CD-ju
Luca Ferrinija

■ Sobota, 1. marca, ob 19.30, KD
KADAR CIPRESE ŠUMIJO
Samospevi Štefana Maurija na verze Ljubke Šorli v Glasbenem ateljeju Emil Komel

■ Sobota, 22. marca, ob 20.30, VD
SLOVENSKI KOMORNI ZBOR IN ORKESTER
D. Scarlatti: Stabat Mater, F. Schubert:
Missa in C
MIRKO CUDERMAN, dirigent

■ Sreda, 5. aprila, ob 20.30, VD
GODALNI KVARTET GLASBENE MATICE
ROBERT STANIČ, klarinet
SIJAVUŠ GADŽIJEV, klavir
Prokofjev, Šoštakovič, Schumann

■ Sreda, 16. aprila, ob 19.30, KD
DAMJANA BRATUŽ in svet Béle Bartóka

■ Nedelja, 20. aprila, ob 17.30, VD
BRUCE VOGT, klavir
Schumann, Brahms, Liszt, Fisher

■ Sobota, 17. maja, ob 19.30, KD
DOBAR VEČER, tu Srednja muziška škola Pavel Markovec Zagreb

REDNI ABONMA: 100.000 LIR; ZNIŽANI: 50.000 LIR.
VSTOPNICE: 15.000 LIR; 8.000 LIR. VSTOPNICE
ZA OPERO 30.000 LIR.

DAROVI

ZA KULTURNI center L. Bratuž: namesto cvetja na grob svaku Ninku Černicu Ada 100.000; Verčon Franjo, Koper 100.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: namesto cvetja na grob Ivana Cijana druž. Juren Ciril 100.000, druž. Kovic in Novak 50.000; ob krstu sinčka Gabriele Giovanni druž. Granzotto 90.000.

ZA CERKEV v Gabrijah: O.D. 5.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu: sestre in bratje Černic namesto cvetja na grob Ninka Černica 335.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. z Opčin 30.000; Uči in Marica Dolenc ob 5. obl. smrti Ane, Pepke in Nadje 50.000; Nada v spomin na Branka 50.000 lir.

ZA DVA bogoslovca v misijonih: N.N. 1.000.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje: N.N. s Peči 100.000 lir.

ZA NOVO cerkev v Dolu: Jožef Vizintin 500.000 lir.

ČESTITKA

DOBRODOŠLA SARA! Srečnim staršem Emanueli in Kazimiru Černicu čestitamo, novorojenki želimo veliko sreče. Dramska skupina Oder 90

OBVESTILA

PD ŠTANDREŽ prireja v soboto, 9. novembra, martinovanje v spodnjih prostorih župnijskega doma ob 20. uri.

V NEDELJO, 10. nov., bo ob 16. uri v cerkvi sv. Nikolaja v Trziču obredna svečanost za vse pokojne Slovence iz Laškega. Sodeluje cerkveni zbor iz Zgonika.

KULTURNI CENTER L. Bratuž: v nedeljo, 17. novembra, bo ob 16. uri dan za misijone. O svojih izkušnjah na Madagaskarju bo spregovorila dr. Sonja Masle, ki je tam kot zdravnica preživela več let. Na ogled bodo slike iz Indije misijonarja Ludvika Zabreta.

V KULTURNEM centru L. Bratuž na Drevoredu 20. septembra 85 je do 30. t.m. odprta razstava slovenskih zamejskih likovnih umetnikov. Ogledate si jo lahko vsak dan od 17. do 19. ure in v večernih urah med kulturnimi prireditvami. Za skupine je možen dogovor - tel. 532163 ali 533177.

KULTURNI DOM: v galeriji je do 20. t.m. na ogled fotografska razstava Čarobni svet vipavske jame. Avtor fotografije je Zdravko Rijavec, član jamarskega Društva Danilo Remškar iz Ajdovščine.

Ars
GALERIJA

V galeriji Ars bo razstavljala svoja dela slikar

ARRIGO TONUTTI

Umetnika bo predstavil Joško Vetrh.

Vljudno Vas vabimo na odprtje razstave v petek, 8. novembra 1996, ob 18. uri.

Katoliška knjigarna, Travniki 25

SLOVENSKA KOMISIJA JAVNEGA VEČNAMENSKEGA KULTURNEGA SREDIŠČA, SLOVENSKA KONZULTA OBČINE RONKE IN DRUŠTVO JADRO

vabijo na srečanje

TU in ZDAJ

Gost večera bo prof. Aldo Rupel.

Ronke, občinska sejna dvorana, sreda, 13. novembra 1996, ob 20.30

Katoliška knjigarna vabi na predstavitev knjige:

DR. DRAGO ŠTOKA

ANDREJ ZINK

DEKAN IN ŽUPNIK NA OPČINAH

Delo bo predstavil Tomaž Simčič

Katoliška knjigarna - Travniki 25 - v petek, 15. novembra 1996, ob 18. uri

11

ČETREK
7. NOVEMBRA
1996

PRVI NEURADNI IZIDI VOLITEV BODO ZNANI V NEDELJO ZVEČER

IMATA OBE KOALICIJI ENAKE MOŽNOSTI ZA ZMAGO?

MARJAN DROBEŽ

Od prejšnje nedelje je prevedano objavljane raziskav javnega mnenja o kandidatih, listah kandidatov in o političnih strankah, ki sodelujejo v kampanji za državno-zborske volitve v Sloveniji v nedeljo, 10. novembra. Medtem od torka potekajo glasovanja na t.i. predčasnih voliščih za volivce, ki bodo na dan volitev odsotni iz kraja stalnega bivališča. Toda glasujejo lahko dejansko vsi, ki so vpisani v volilne sezname, le da morajo pred glasovanjem pokazati dokument (osebno izkaznico ali vozniško dovoljenje) o istovetnosti. Predstavnik kandidatnih list so krajevnim volilnim komisijam tudi izročili imena t.i. zaupnikov list kandidatov, to je funkcionarjev strank, ki bodo lahko spremljali oz. diskretno nadzorovali potek glasovanja.

V petek, 8. novembra, se bo opolnoči končala tudi javna volilna propaganda. Ljudje se bodo oddahnili od intenzivne predvolilne kampanje in soočanj med strankami in kandidati; ta so potekala predvsem na radiu, državnih televiziji in na vplivni zasebni televiziji Pop TV.

Predvolilna propaganda je bila namenjena zlasti volivcem, ki so bili bodisi neopredeljeni ali pa so razmišljali o tem, da se volitev ne bi udeležili. Število obojih je tudi zdaj, torej neposredno pred volitvami, še zmeraj precejšnje. V Sloveniji je udeležba na volitvah pravica, ki je zagotovljena z ustavo, tej pravici pa se je mogoče tudi odpovedati s tem, da se upravičenec volitev ne udeleži. Udeležba na volitvah je v Sloveniji torej prostovoljna.

V predvolilnih soočanjih kandidatov strank za nove poslance v parlamentu je bilo izrečenih toliko kritik in obtožb proti sedanji oblasti, ki jo navdihuje in usmerja t.i. divji liberalizem, da so bili predstavniki obeh strank sedanje vladne koalicije (LDS in SKD) in ministri ter poslanski kandidati teh strank pri obravnavi marsikatere teme ali problema postavljeni v vlogo obtožencev. Njihovi politični nasprotniki so bili prepričljivi ter so navajali dejstva, ki jih ni mogoče zanikati ali omiliti. Gre predvsem za zahtevo po vzpostavitvi resnične pravne in socialne države. Država z resnično oblastjo in odgovornostjo bi se morala bojevati proti korupciji, gospodarskemu in drugim oblikam kriminala, tatvinam družbene imovine (obseg nezakonitih prilaščanj premoženja znaša doslej že nad milijardo nemških mark) in

morilca medicinske sestre, ki ga sploh niso aretirali in se je dolgo časa prosto gibal po ljubljanskih ulicah.

Poznavalci sedanjih razmer v Sloveniji pa tudi odgovorni analitiki v posameznih strankah opozarjajo, da je skrajni čas za ukrepe proti najrazličnejšim deformacijam oz. za ozdravitev, ker se bo sicer naša država začela razkrajati, kar pomeni, da ne bi imela zanesljive prihodnosti.

UGIBANJA, NAPOVEDI IN STAVA O VOLILNIH IZIDIH

Predstavnik Republiške volilne komisije je v pogovoru za naš tednik povedal nekaj podrobnosti o volitvah v nedeljo, 10. novembra. V volilne sezname je vpisanih okoli milijon 540 tisoč upravičencev, od tega pa jih približno 5 tisoč živi v tujini. Med njimi je kakih 1.300 Slovencev v Argentini, večje število volilnih upravičencev pa živi tudi v Italiji (nemara jih je med slednjimi največ v naših obmejnih krajih od Trsta do Gorice in Vidma oz. Fur-

lanije). Republiška volilna komisija je večini Slovencev, ki so državljani in žive v tujini, pravočasno poslala volilno gradivo, tako da bodo lahko volili, če se bodo seveda za to odločili, po pošti.

Neposredno pred volitvami se večajo ugibanja in napovedi o volilnih izidih oz. o uspehu posameznih strank. Zadnje javnomnenjske raziskave kažejo, da imata obe koaliciji političnih strank, torej t.i. pomladnih strank in levoliberalnih strank skoraj enake možnosti za zmago. Odločilni bodo lahko glasovi volivcev, ki so bili do zadnjega neopredeljeni, ali pa denimo odločitev stranke zelenih Slovenije in t.i. Grosovih liberalcev (če bosta prišli v državni zbor), da se pridružita koaliciji pomladnih strank. Žarko Petan, režiser, dramatik, aforist in bivši generalni direktor RTV Slovenija, napoveduje, da bo na volitvah z majhno prednostjo prva Drnovškova LDS. Drugo, tretje in četrto mesto si bodo po njegovem delile Janševa SDS, Podobnikova SLS in Peterletova SKD. Šesta bo Združena lista Janeza Kocjančiča. Časnik *Primorske novice* bo tistega bralca, ki bo uganil volilne izide, nagradil s 100 tisoč tolarji.

PRIJUBLJENO GLASILO VIPAVSKE

VIPAVSKI GLAS O PRETEKLOSTI IN OSEBNOSTIH

V Vipavi že šestnajsto leto izhaja *Vipavski glas*, glasilo tega častitljivega starega mesta z bogato preteklostjo.

Izdaja ga Krajevna skupnost, radi pa ga prejema tudi tisti Vipavci, ki zdaj žive v Italiji ali drugih tujih državah. Zadnja številka je izšla v nakladi 620 izvodov, prinaša pa mnoge aktualne prispevke, ki vzbujajo zanimanje krajanov in ostale javnosti. Na preteklost se nanašajo članki o reformaciji v Vipavi, o Vipavi in Vipavcih v ogledalu Bleiweisovih *Novic*, o Vipavski ohceti nekdanje, o preteklosti Ključavnice Pavlin v Vipavi ter še nekateri prispevki. Objavljenih je tudi nekaj člankov o sedanjem utripu in življenju v Vipavi. Omenimo naj prispevek z naslovom *Ob trgatvi smo tudi plesali* in sestavek o vplivu športa na človekovo življenje.

V rubriki *Za dom in družino* je objavljen spominski zapis vipavskemu dekanu Breitembergerju. Avtorica Zina Premrov o njem piše tudi naslednje: "Ob prebiranju zapisov o dekanu Ignaciju Breitembergerju so se v meni obudili mnogi spomini na tega plemenitega moža. Ime-

novala ga bom kar Človek z veliko začetnico. Mnogo dogodkov dokazuje, kakšen domoljub je bil, in to v tistih časih fašističnega nasilja, ko si izpostavljaj svojo glavo, če si to pokazal. Otrokom je pri verouku vedno povedal, da moramo poleg ljubezni do Boga in krščanske vere gojiti še eno veliko ljubezen, in to ljubezen do svoje domovine."

Zelo zanimiv in aktualen je prispevek, ki ga je za rubriko *Predstavljamo vam* napisal prof. dr. Franc Kralj, sicer župnik v vasi Slap ter arhivar koprške škofije. Razčlenil je podobno *Matije Vertovca*, duhovnika in strokovnjaka v raznih kmetijskih in drugih vprašanjih ter narodnega buditelja. Gre za sestavek, ki je skladen z dejstvi, kar je pomembno, saj o tem duhovniku večkrat napačno in celo popačeno pišejo. Avtor navaja, da je rojstni kraj Matije Vertovca zaselek Jakulini v župniji Šmarje na Vipavskem, kjer se je rodil 28. januarja 1874. Čeprav je njegovo osebno ime Matija ostalo ves čas nespremenjeno, zasledimo njegov priimek

v več oblikah. Uveljavljena oblika *Vertovec* je zadnja različica v njegovem poimenovanju. V krstni knjigi je zapisan kot *Vrtoviz*, od leta 1804 in kasneje v raznih dokumentih pa se navaja kot *Vertouz* (tako se je tudi podpisoval!); okrog leta 1848 pa se pojavljata obliki *Vertovc* in *Vrtovec*, leta 1850 pa končno oblika *Vertovec*.

Pisec podrobno opisuje njegovo življenjsko pot in šolanje, ko je bil zmeraj odličen učenec in dijak oz. študent, pa podrobno o javnem in strokovnem delovanju. Bil je zelo izobražen in govoril več jezikov. L. 1813 je bil imenovan za kurata oz. vikarja v Šentvidu, kjer je ostal celih 38 let do smrti. Podrobnosti v tem poročilu spriči omejenega prostora ni moč navajati, čeprav gre v primeru Matije Vertovca za bogato in plodovito življenje, ki je pomemben del zgodovine Šentvida, Zgornje Vipavske doline in Slovenije. V svoji fari je npr. poskrbel za cepljenje proti kozam; pravijo, da se je na drugem cepljenju dalo cepiti več kot tisoč oseb. Vendar je proti koncu življenja tudi potožil, "da so se v 38 letih njegovega službovanja v Šentvidu vedno našli hudobni, nevhvaležni in nevoščljivi posamezniki, ki so svoje jezike brusili nad njimi, vendar je bilo njihovo govorjenje prazno." S ponosom je mogel reči, da je vselej delal v obči blagor in da bodo njegovi nauki imeli

OB VSEH SVETIH VENCI TUDI OB BREZNIH V TRNOVSKEM GOZDU

Predstavniki Mestne občine v Novi Gorici so ob prazniku Vseh svetih (v Sloveniji se praznik uradno imenuje Dan mrtvih) položili vence k spomeniku padlih in žrtev okupatorjevega nasilja na Trnovem pa tudi ob brezna oz. t.i. fojbe v Trnovskem gozdu. Gre za fojbe oz. grobišča "Za lesniko" pri Trnovem, "Za Cvetrežem" tudi pri Trnovem ter za grobišče "Zagomila" pri Grgarju. V teh grobiščih počiva neznano število žrtev revolucionarnega nasilja iz obdobja neposredno po koncu druge svetovne vojne. Gre za slovenske domobranci, deportirance slovenske narodnosti iz Gorice in tedanje goriške pokrajine, Italijane, med katerimi so bili tudi pripadniki raznih vojaških in paravojaških enot, pa tudi za posamezne nemške vojake. Ugotovljeno pa je, da med tistimi, ki so končali svoje življenje zaradi ideoloških zablod in nasilja zmagovalcev, ni bilo žensk ali otrok.

Čeprav istovetnost žrtev v fojbah v Trnovskem gozdu ni znana, so posamezniki iz Gorice in drugih krajev prižgali ob fojbah na praznik Vseh svetih veliko svečk in tam položili cvetje ali vence. - M.

V VIPAVI BIOLOŠKA ČISTILNA NAPRAVA

V Vipavi so s skupnimi napor in sredstvi tamkajšnje občine, Kmetijskega podjetja Agroind Vipava 1894 in ministrstva za okolje in prostor zgradili biološko čistilno napravo. Zagotavlja naj bi predvsem čistejšo reko Vipavo v njenem zgornjem toku. To bo mogoče z odpravljanjem oz. čiščenjem odpadkov, ki prihajajo iz vinske kleti in mlekarne v Vipavi. S to naložbo, ki je stala 142 milijonov tolarjev, je uresničen prvi del programa o čiščenju reki Vipavi, hkrati pa gre tudi za del posebnega okoljevarstvenega projekta Eco-Adria, ki predvideva čezmejno sodelovanje za varovanje morja v Tržaškem zalivu.

Nova biološka čistilna naprava bo postopno zagotovila tudi čiščenje komunalnih odpadkov Vipave in okolice. Za financiranje del pričakuje vipavska občina tudi prispevek iz programa Phare, ki deluje pri Evropski zvezi. Novo napravo v Vipavi je tehnološko zasnovalo italijansko podjetje Thema iz Belluna, celotni program pa je uskladilo postojnsko podjetje Stadij. - M.

IZŠLA KNJIGA ROŽMANOV PROCES

V založbi slovenskega katoliškega tednika *Družina* je izšla knjiga z naslovom *Rožmanov proces*, ki obravnava enega najpomembnejših procesov v obdobju po drugi svetovni vojni v Sloveniji. Potekal je proti ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu, ki ga je novi režim obtoževal kolaboracije z italijanskimi in nemškimi okupatorji ter kot enega izmed tvorcev in navdihovalcev protikomunističnega odpora v Sloveniji. Knjigo sta napisala zgodovinarja Tamara Griesser-Pečar in France Martin Dolinar. V nasprotju z dosedanjo ideološko prakso zgodovinskega raziskovanja sta preverjala okoliščine, obtožbe in dokazno gradivo proti škofu Rožmanu ter svoje izsledke oziroma ugotovitve opisala, obrazložila in utemeljila v omenjenem delu. S tem sta prispevala k treznejši oceni in razpravi o tistih dogodkih in ljudeh.

Slovenski generalni državni tožilec Anton Drobnič je že pred časom zahteval revizijo sodne obravnave proti škofu dr. Gregoriju Rožmanu, a zahteva še ni izpolnjena.

Spominski zapis o Matiju Vertovcu, ki ga je pripravil prof. Franc Kralj, je tako bogato dokumentiran, da bo lahko glavni vir za zgodovinarje in druge raziskovalce življenja in delovanja duhovnika in strokovnjaka, ki je dal obeležje vipavski in slovenski preteklosti.

MALE ZADRUGE: NOVA VRSTA DRUŽB?

DAMJAN HLEDE

Zakonski odlok št. 515 z dne 4. decembra 1995, katerega določbe so še vedno v veljavi, ker ga vlada vsakih šestdeset dni ponovno vložila, vsebuje razne predpise za promocijo zaposlitve in torej za ustvaritev novih delovnih mest. Med novostmi je vzbudila precejšnje zanimanje možnost ustanovitve manjših in z upravnega vidika prožnejših ter preprostejših zadrug.

Italijanski civilni zakonik npr. predvideva, da mora zadruga sestavljati najmanj deset članov, da jih mora voditi upravni svet po zgledu delniških družb, katerega pa, obratno od delniških družb, lahko sestavljajo samo člani zadruga itd. T.i. "mala zadruga", ki jo uvaja omenjeni odlok, pa je zakonsko izrisana tako, da omogoča manjše gospodarstvene pobude. Dovolj je namreč, da jo sestavlja pet članov, ki so lahko samo fizične osebe, ne sme pa preseči števila osmih članov, razen če se ne spremeni v navadno zadrugo.

Upravlja jo lahko tudi en sam upravitelj, ki mora biti seveda član zadruga, ali pa celo sam zbor članov po zgle-

du kolektivnih osebnih družb (S.n.c.). V tem zadnjem primeru pa je potrebno določiti, komu pripada pravno predstavništvo zadruga; ponavadi je slednje poverjeno predsedniku. Nadzorni odbor je potreben v istih primerih kot pri družbah z omejeno odgovornostjo (S.r.l.), kar pa se bo pri malih zadrugah lahko zelo redkokdaj pojavilo.

Tako urejena mala zadruga lahko opravlja vse posle, ki jih sme opravljati navadna zadruga, in je prav tako deležna istih davčnih olajšav, ki pritičejo navadnim zadrugam.

V enem letu je bilo v Italiji ustanovljenih približno 300 malih zadrug, ki so ustvarile približno 1.700 novih delovnih mest. Vse to je sicer že nekaj, ni pa veliko. Razlog je predvsem v tem, da je pravna ureditev male zadruga še vedno predmet začasnih zakonskih odlokov. Upati je, da bo razsodba ustavnega sodišča, o kateri je tekla beseda v prejšnji št. Novega glasa, vplivala tudi na to področje in da bo torej parlament pravno uredil male zadruga z zakonom.

DECEMBRA V NABREŽINI V PRIPRAVI 5. KAMNARSKA RAZSTAVA

Slovensko kulturno društvo Igo Gruden iz Nbrežine že pridno pripravlja 5. tradicionalno kamnarsko razstavo, ki bo v začetku decembra. Dosedanje razstave so doživljale vsako leto večje uspehe in vzbujale zanimanje daleč naokrog tako med navadnimi obiskovalci kot med strokovnjaki. Pridni društveni delavci so že pred dvema desetletjema občansko priredili kako razstavo v zvezi s kamnarstvom; pravi strokovni skok pa je bil narejen, ko je občina poverila domačemu društvu organizacijo kamnarske razstave ob proslavi 2000-letnice nabrežinskih kamnolomov. Društvo je nato samostojno organiziralo podobne, sicer skromnejše razstave, ki so

prerastle zgolj krajevni odmev. Domači obrtniki-umetniki razstavljajo svoje izdelke, ki gredo od uporabnega materiala do pravih umetnin. Razstavo si ogledujejo tudi šole devinsko-nabrežinske občine kot tudi Tržačani in strokovnjaki. Lanska izvedba je dosegla velik odmev po Italiji, saj je o njej obširno poročala specializirana revija o marmorju *AZ Marmi*, ki jo tiskajo v Veroni in je razširjena med kamnarji povsod po državi. Omenjena revija poudarja pomen kamnarske tradicije, ki se skozi stoletja razvija v Nabrežini, omenja najvažnejša dela po svetu, ki so jih zgradili z nabrežinskim marmorjem, in posebej kamnarske šole, ki so trajale še do pred leti. Domačini, Slovenci, zavzemajo važno me-

sto in posebej se člankar pohvalno izraža o domačem društvu, ki s svojimi razstavami skrbi za uveljavljanje mladih obrtnikov in umetnikov. Naj omenimo, da je v reviji povzetek članka tudi v angleškem jeziku, iz česar lahko sklepamo, da revijo berejo tudi v tujini.

Letos, kot že v preteklosti, se postavlja vprašanje razstavnih prostorov, saj društvo že dolgo ne razpolaga z lastnim sedežem. Po lanskeoletni zasilni rešitvi v prostorih župnijske dvorane, sicer lepe, a premajhne, se je odbor društva obrnil na župana, da bi se lahko razstava odvijala v Grudnovi hiši, ki je bila zgrajena nalašč za take pobude. Hiša je že dolgo končana in upamo, da bo do odprtja razstave premoščeno še tistih nekaj tehnično-politično-birokratskih zaprek, da bo lahko letošnja 5. izvedba kamnarske razstave v lepem in predvsem primerem sedežu.

AT

V DOLU PRI DOBERDOBU

DRUŠTVO ZA REJO KRAŠKIH OVČARJEV

V nedeljo, 27. oktobra, je bilo v Dolu pri Doberdobu 20. srečanje rejcev in gojiteljev kraških ovčarjev, na katerem so bili poleg članov iz okolične navzoči tudi številni gostje iz Štajerske, ki so prišli s posebnim avtobusom.

Srečanje je bilo pri družini Pernarčič. Po pozdravnih besedah predsednika društva in člana, ki je poverjen za organizacijo in propagando, je povzel besedo Ivan Božič, dolgoletni predsednik in gojitelj te edine slovenske pasme psov ovčarjev. Pasma, ki izhaja s Pivke, je bila po prvi in še po drugi vojni v nevarnosti, da izumre. Po prvi vojni se ji je posvetil artilerijski

lo. Zaradi tega so se razširili še razni odenki pasme, ki jih bo treba postopno odpraviti.

Bistvo kraškega ovčarja je predvsem v njegovi psihi. Poleg tega, da ima izredno lep in prijazen videz, je tudi izredno tenkočuten, varuh doma in domačih.

Zanimanje za kraške ovčarje se nenehno širi. O njih pripravljajo sedaj tudi kratek film, komentar pa bo izdelan v več jezikih. Iz pogovorov je bilo mogoče izvedeti, da obstajajo še druge pasme živali, ki so značilno slovenske in predstavljajo neizrabljen kapital, tako npr. bovška in solčavska ovca, štajerska kokoš, golob, kunec in še kaj. Vprašanje je, ali bodo pristojni v tej deželi poskrbeli, da bi jih lahko še rešili. V primeru kraškega ovčarja je to uspelo.

V 80. letih se je kraški ovčar kot pravi slovenski pes začel spet na veliko širiti po Sloveniji. Pri tem se ni gledalo toliko na kvaliteto izbiri, je povedal Ivan Božič, temveč predvsem na čimvečje števi-

DROBNA NAVODILA ZA ŽIVLJENJE

Založba Mladinska knjiga je letos izdala zanimivi knjižici v obliki priročnika s 511 nasveti za boljše in prijetnejše življenje v prvem delu in 597 nasveti v drugem delu.

Delo znanega ameriškega pisca H. Jacksona Browna jr. je nastalo kot darilo sinu Adamu, ko se je odpravljal na univerzo. Ko je le-ta skrbno prebral koristne napotke in navodila za življenje, se je očetu zahvalil rekoč, da je to najlepše darilo, kar jih je kdaj prejel.

V njem bomo našli obilico uporabnih napotkov, ki nam bodo pomagali v najrazličnejših okoliščinah v vsakdanjem življenju. Razumljivo je tudi, da bosta kakšen izrek ali misel včasih težko sprejemljiva. Prepričani pa smo, da bo priročnik koristil še zlasti neizkušenim podjetnikom in obrtnikom. Kot primer bi navedli le nekaj zanimivih sugestij ali - boljše rečeno - koristnih navodil in predlogov:

- nikoli ne podcenjuj moči prijazne besede ali dejanja;
 - imej več želez v ognju;
 - zavzemaj se za kakovost;
 - v tvoji glavi je lahko naenkrat le ena misel: naj bo ta pozitivna in konstruktivna;
 - ljudem ostani v spominu po dobrih delih;
 - bodi dovzeten za nove misli;
 - odloči se, da se boš stalno izpopolnjeval in postajal boljši človek;
 - ne ukrepaj, kadar si jezen; bodi izviren in urejen; pravočasno plačaj račune;
 - nauči se poslušati; priložnost včasih potrka zelo tiho;
 - poroči se le iz ljubezni; nikoli ne goljufaj; bodi iznajdljiv;
 - zapomni si, da je z veliko ljubeznijo in z velikimi dosežki povezano veliko tveganje.
- Zlasti v času postindustrialne družbe, v dobi informatike, ki je svet korenito spremenila, nam bodo drobna navodila in nasveti izpod peresa Jacksona Browna jr. koristni - z njimi bomo morda marsikoga osrečili.

- GABRIJEL DEVETAK

TEMELJNI KAMEN ZA NOVI HIDROELEKTRARNI PLAVE IN DOBLAR

Slovenski premier dr. Janez Drnovšek je v ponedeljek položil temeljni kamen za novi hidroelektrarni Plave in Doblar, ki ju bodo kmalu začeli graditi. Tvorili bosta tehnološko in proizvodno celoto s sedanjima hidrocentralama Plave in Doblar, ki sta bili zgrajeni v obdobju italijanske oblasti na Primorskem, leta 1939 oz. 1940. Naložba bo omogočila racionalno izrabo pretoka reke Soče v njenem spodnjem toku. Proizvodnja električnega toka v obstoječih dveh elektrarnah Plave in Doblar znaša ok. 230 milijonov kilovatnih ur, v novih objektih pa bodo proizvajali nadaljnjih 110 milijonov kilovatnih ur elektrike. Dodati pa je še treba proizvodnjo hidroelektrarne Solkan, ki znaša okoli 110 milijonov kilovatnih ur električnega toka na leto.

Naložbo bo financiralo podjetje Soške elektrarne v Novi Gorici. Znašala bo približno 183 milijonov nemških mark, če pa bo podjetje moralo najeti bančna posojila, se bo investicija podražila in bo dosegla okrog 206 milijonov mark. Vpliv obratovanja obeh novih elektrarn na okolje bo majhen oz. neznamen, saj bodo

objekte v glavnem zgradili pod zemljo, tako da ne bodo zasedali novih površin. - M.

PREDSTAVITEV IN BLAGOSLOV SLOV NOVEGA VINA V MEDANI

Vinogradniki oz. vinarji v Medani v Brdih bodo že peto leto zapored predstavili novo mlado vino, ki ima skupen naziv Medana novo. Gre za skupino triindvajsetih zasebnih pridelovalcev grozdja oz. vinarjev, ki so za svoj pridelek na domačih in mednarodnih sejmihi in razstavah prejeli veliko medalj in drugih priznanj. Letošnje vino bodo najprej predstavili strokovnjakom in časnikiarjem že danes, v četrtek, 7. novembra, in sicer na "medanskem placu" oz. v tamkajšnjem gostišču Bužinel. Svečani krst mladega vina pa bo v nedeljo, 10. novembra. Program se bo začel ob 11.30 in bo trajal do polnoči. Domači župnik bo novo vino blagoslovil, nato pa ga bodo prodajali na javni dražbi. Izkupiček bodo vinarji darovali za zgraditev nove Pediatrice klinike v Ljubljani.

Novo vino bodo iz Medane že v noči od 10. na 11. november prepeleli na tržišča v Ljubljani in v vsej Sloveniji. - M.

POT DO SREČE

JELENA STEFANČIČ

Mnogi ljudje se razburjajo že ob najmanjših žalitvah ali pravijo, da je tak pač njihov značaj in si ne morejo pomagati. Značaj pa ni nič drugega kot veriga načinov mišljenja in delovanja, ki preidejo v navado. Od nas samih je odvisno, da to navado spremenimo, če hočemo zares postati srečni. Če se prepustite najhujšemu suženjstvu - t.j. slabim navadam in zmotnemu mišljenju - vedite, da obstaja za to rešitev. Potrebno je sa-

mo to, da prisluhnete nasvetom svojega notranjega vodnika, ki je odsev modrosti narave. To nikakor ni smešno, kajti iz tega izvirajo vse težave, ki vam grenijo življenje.

Seveda boste imeli v začetku težave, če boste hoteli obdržati svoje misli na vejatih dobrohotnosti in upanja. V začetku ne bo šlo samo od sebe: nič ni tako trdozatno kot navada, a kakor si vode pozimi izberejo pot, ki so si jo že prej utrle, si prav tako

tudi navade utirajo pot v vaših možganih. Potrebno je le začeti, kajti majhni premiki, ponovljeni ob vsakokratni priložnosti, bodo počasi zgradili nepreprotno oviro in vaše misli bodo opustile temnačno strugo ter se podale na pot svetlobe. Sčasoma vam bo to prišlo v navado, zato vsakokrat, ko se odslej zalotite v dvomih o sebi, ko se bojite prihodnosti, ko se po nepotrebnem vznemirjate, ko vas navdajajo sovražna čustva, ki delujejo na vas kot majhna vsakodnevna doza strupa, si dopoveste, da bolj popuščate slabi navadi kot svojemu razumu. Odženite take misli in sprejmite miselne navade, značilne za srečo.

DALJE

KOŠARKA

JADRAN V
PASTI TKB

Naša združena ekipa je v prejšnjem tednu najprej doma premagala vodeče Čedadce, nakar je v Sestu S. Giovanni podarila zmago neposrednim tekmečem za 6. mesto na lestvici. Izvedelo se je tudi, da se izkušeni Lauro Bon ne bo pridružil modrim bojovníkom, ker se je domenil z drugo ekipo iz B1 lige, ki mu lahko zagotovi tudi finančno ugodno pogodbo. In prav resne finančne težave, ki so vezane na glavnega pokrovitelja ekipe, TKB, so v tem trenutku pri Jadranu najbolj zaskrbljujoče. Tako predsednik Pavel Vidoni kot tehnični direktor Marko Ban sicer

zagotavljata, da bodo prvenstvo nadaljevali, za kar pa se morajo v prvi vrsti zahvaliti igralcem, ki so pripravljene se žrtvovati. Jadranovo vodstvo se pogaja na vseh frontah: z upravitelji Doma Ervatti so se na srečo domenili, da bodo lahko nadaljevali s treniranjem v Briščikih, čeprav ni jasno, kako bodo v prihodnosti plačevali telovadnico. Podpore seveda iščejo tudi v Ljubljani, ker se Jadranova blagajna počasi suši. Vprašanje je, kako se bo zadeva rešila, saj še ni znano, kaj lahko vodstvo Jadrana stori, če se uresniči najbolj črne napovedi v zvezi s TKB. Jadranovci se torej ne borijo več samo na igrišču za obstanek v ligi, temveč tudi po telefonu in na sestankih, da bi zagotovili ekipi obstoj.

DOLFO

OBČUTEN SVETOIVANSKI DERBY

IVAN BAJC

V D ligi je bil v nedeljo na Stadionu 1. maj slovenski derby Bor Radenska - Cicibona Pref. Marsich (na sliki). Po izenačenem boju je slavila Krečičeva peterka, ki je Cicibonaše premagala s 66:58. Tekma je bila, vsaj v prvem polčasu, zelo nezanimiva. Na igrišču se je namreč znašlo 10 igralcev, ki jim verjetno ni prijala prerana nedeljska ura, saj po 20 minutah ni nobena peterka dosegla več kot 30 točk. V nadaljevanju so se fantje na igrišču le prebudili in pokazali publiki bolj kakovostno košarkarsko predstavo, končna zmaga pa je pripadla prvi postavi svetoivanske družine, ki je bratrance

FOTO: KROMA

Cicibona premagala predvsem zaradi večje izkušnosti in boljše skupinske igre. Cicibonin playmaker Dario Kovačič je tekmo komentiral tako: "Oboji smo igrali izredno

motivirano, Borovci pa so manj grešili in tako tudi zasluženo zmagali. Občutila se je predvsem razlika pod košema, naša krivda pa je, da smo večkrat slabo zaključili napade." Borovec Igor Filipčič pa je derby občutil tako: "Zmaga ima izreden pomen, saj bomo na to lahko ponosni celo leto. Važna je bila predvsem za tiste igralce, ki so lani igrali prav pri Ciciboni in so letos prestopili k Boru. Prednost naše ekipe je bila predvsem v boljši fizični pripravi, čeprav je Cicibona taka postava, ki nikoli ne popusti, kar se je tudi poznalo skozi večji del tekme."

V isti ligi je Dom Agorest nerodno izgubil z *Lego nazionale*, Kontovel pa je v gosteh premagal Chiarbolo.

ODBOJKA

ZGODOVINSKA ZMAGA
OLYMPIE

FOTO: KROMA

Drugo kolo raznih prvenstev je bilo še kar uspešno za naše šesterke. V moški B2 ligi sta Imsa in Koimpex "povozila" nasprotnike in jih pustila brez osvojenega seta. V soboto, 9. t.m., bo v Gorici derby med njima. Smolo so tokrat imela dekleta združene ekipe Koimpexa, ki so v prvi domači tekmi šele po tie-breaku klonila Marzolu Povo. V taboru goriške Olympie pa so se v soboto zvečer veselili dvojne zmage: dekleta Go Volleya Kmečke banke K2 sport (na sliki) so doma prišla do zgodovinskega rezultata, saj so prvič zmagale v C1 ligi, uspešni pa so bili tudi fantje Olympie CDR, ki so v C2 ligi zmagali v Gradežu. Zadolžen predsednik Olympie Simon Komjanc nam je povedal: "Dekleta so teden potem, ko so v Trstu izgubila proti zelo solidni ekipi, doma pokazala, kaj znajo, in v določenih trenutkih odigrala zelo dobro tekmo proti kar solidni ekipi iz Verone. Morda so v določenih setih preveč zgrešile v sprejemu; ko pa je sprejem začel delovati, se

je to takoj poznalo v napadu, nakar so zasluženo zmagale in dokazale, da zmorejo več, kot so pokazale soboto prej v Trstu. Fantje so še vedno brez izključenega Simona Terpina zlahka zmagali v Gradežu proti ekipi, ki pa je še slabša kot lani. V prvih 2 setih so domačinom prepustili samo 5 točk; ko pa je trener Mijo zamenjal kar 4 igralce, so nasprotniki osvojili 13 točk, zmaga pa ni bila nikoli v dvomu. Zdi se mi, da so tudi fantje, čeprav so imeli lažjo tekmo, pokazali, da bodo v letošnjem prvenstvu dosegli morda kaj več kot lani." V ženski C1 ligi je La Goriziana Zadržna kreditna banka šele po 5 nizih klonila BMetersu, medtem ko je v moškem delu iste lige Soča Sobema naletela na črn dan in zapustila domačo telovadnico brez osvojenega seta. V moški C2 ligi je gladko zmagal Bor Fortrade, medtem ko so Sokolovke v Čedadu ravno tako gladko izgubile. V ženski D ligi je Sloga po ogorčenem boju odpravila Staranzano, Espegovci pa so izgubili z Roveredom.

AMATERSKI NOGOMET

ČRNA NEDELJA
NAJBOLJŠIH

V elitni in promocijski ligi tokrat ni zmagala niti ena naša enajsterica. Juventina Radenska je v Štandrežu ujela izenačenje z Rivignanom samo v zadnji minuti. Zarja je v Bazovici zaustavila vodečo Caprivo, izenačilo pa je tudi proseško Primorje Adriaker. Moštvo Sovodenj Zadružne kreditne banke je s pičlim zadetkom izgubilo v Flumignanu. V 1. amaterski ligi kriška Vesna nadaljuje s pozitivno serijo. Tokrat so bili Sedmak in ostali uspešni proti Medeuzzi. V 2. AL so poraz na igrišču Latte Carsa doživeli le Krasovci, medtem ko sta Primorec in Breg odpravila Pro Cervignano in Poggio. Brežani so s tem še utrdili vodstvo na lestvici, na kateri so bili tokratni nasprotniki Poggia prvi zasledovalci. V 3. AL je v Gradežu slavila le Mladost, Gaja in Breg B pa sta doživela poraz proti Roianeseju in ekipi S. Andrea.

HOKEJ NA ROLERJIH

ZMAGA POLETA

Modena - V petek, 1. t.m., je openski Kwins Polet zmagal na kakovostnem turnirju, ki so se ga udeležile najboljše ekipe severne Italije. Turnir so priredili v sklopu sejma zimskošportne turistične ponudbe Skipass. Brata Kokorovec, ljubljanski trener - igralec Dejan Rusanov in ostali so bili boljši od ekip iz Bassana, Vareseja in Benetk. - WALLACE

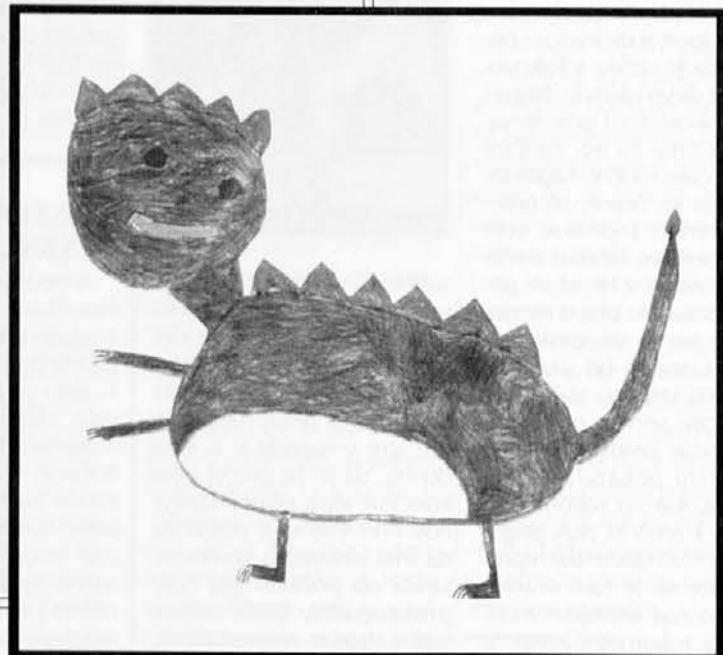

NAJNOVEJŠE
PRI GORIŠKI MOHORJEVI DRUŽBI

MINKA, PIKI IN ZMAJ SMETOJED

KNJIGA ZA VAŠE OTROKE

Pravljica je sad ustvarjalne domišljije skupine
OTROK IZ OTROŠKEGA VRTCA v Sovodnjah ob Soči.

Angepliza